

Ñanj kartâ nânj huin gachrûn

Apóstol Pablo riñan nej

ROMANOS

Ga'nín Pablo nuguan' nî'ñanj an riñan nej dinînt nne
ruhuâ yuman' snà'ànj Roma

1 Ñùnj huin Pablo, nî huín si-musû Ma'an Jesucristo, nî gakin' Ma'an Ña'anj an ñùnj guendâ gahuin sí ga'anj gidigân sinin si-nùguàn' Ma'an, nî ganagui Ma'an ñùnj guendâ gànàtâj nuguan' gi'hiaj gananin nej guì,

² dadin' àsìj diû riki nî gà' gachrûn nej sô' gataj dàj gahuin gi'hiaj Ma'an Ña'anj an. ³ Si huâ ñiñan si gà'nin ga'na' Ma'an Jesús huin Da'nin, dadin' gà'naj riki yi'nin' nej da'ní David nî ginika tun sô', ⁴ gahui' Ma'an Jesús sanì gana'nin siganin nej nîman nî huin da'ní Ma'an Ña'anj an gi'hiaj Ma'an Espíritu Santo, ⁵ nî huê Ma'an Jesús huin sa rikî si gahuín sí ga'anj gidigân sinin si-nùguàn' Ma'an Ña'anj an riñan nej guì, da'nga nî ga'hue gunin nej guì si-nùguàn' Ma'an nî gùyùmàn ruhuâ ninj ni'in ninj Ma'an, nî dagahuin ninj riñan Ma'an, nî ga 'ì ruhuâ ninj ni'in ninj Ma'an. ⁶ Nî siganin nej guì dânj nne nej suj, nî gakin' Ma'an Ña'anj an ga'na' nej suj guendâ gahuin nej suj guì ginikò' rukû Ma'an Jesucristo.

⁷ Nî riñan daran' nej suj nne ruhuâ yuman' snà'ànj Roma huaj nuguan' nânj, nî ûta 'ì ruhuâ Ma'an Ña'anj an ni'in nej suj, dadin' gakin' Ma'an guendâ gahuin nej suj guì gèe riñanj: Nî ganahuin rà'a nej suj sunuj u nî ga dîn'inj ruhuâ nej suj, dadin' huin nej suj da'ní Ma'an Ña'anj huin rej nê' nî huin nej suj da'ní Ma'an Señor Jesucristo.

Huin ruhuâ Pablo ga'anj ni'hiaj sô' yuman' snà'ànj Roma

⁸ Gà' sinin ga'huí si guruhuâ Ma'an Da'ân rayi'í da' 'ngo nej suj, dadin' guyumân ruhuâ nej suj ni'in nej suj Ma'an Jesucristo, ni gunin nej guiì màn nìn' gàchrà' ruhuâ yumiguì si guyumân ruhuâ nej suj ni'in nej suj Ma'an Jesús. ⁹ Dadin' gà' ni'in Ma'an Ña'anj riñan gunânj gitsí si gànàninj nuguan' gi'hiaj gananj nej guiì, dadin' huê riñanj gi'hiaj súnj ngà nanè nimânj, ni nga ga'mînj nngaj ni daran' diú gununâj rayi'í nej suj riñanj, ¹⁰ ni daran' diú gachín ni'hia riñan Ma'an Ña'anj an ni si garan' ruhuaj ni hua 'ngo gui ni ga'nin gùchij riñan nej suj. ¹¹ Dadin' ruhuâj gini'ín riñan nej suj, ni gànàtâj gunin nej suj si hua 'ngo nej sun ga'hue riki Ma'an Ña'anj an riñan nej suj, ni ganahuin ran ruhuâ nej suj; ¹² ni huê danj ni, dàj rûn' guyumân ruhuâj ni'ín Ma'an Ña'anj an ni huê danj nanj gùyùmàn ruhuâ nej suj.

¹³ Sani ruhuâj si garan da'nga' ruhuâ nej suj dininj, dadin' úta gà'í ganin ruhuâj gùchij ñan màn nej suj saní nda gui hiaj ni nun ga'hue gùchij ñan màn nej suj, dadin' garan' ruhuâj gidigán si-nuguan' Ma'an Ña'anj an siganinj nej suj, dàj rûn' gi'hia siganinj a'ngô nej sí nàsìnunj un saní nun giyi'nin' suun si gùchij ñan màn nej suj mánj. ¹⁴ Da'huí riñan daran' nej guiì, ni da'huí riñan nej sí a'min nânj griego ngà riñan nej sí ran' àko, ni da'huí riñan nej sí úta sà' chruun ngà riñan nej sí nitaj si chruun. ¹⁵ Huê danj nanj úta nihià' hua ruhuâj, ni ganin ruhuâj gùchì' ra'ñan riñan nej suj màn Roma guendâ gànàtâj riñan nej suj nuguan' gi'hiaj gananj nej suj.

Úta nùkuaj nuguan' gi'hiaj gananj

¹⁶ Dadin' nitaj si giri'í sinà'àj a guendâ gànàninj nuguan' gi'hiaj gananj nej guiì, dadin' huej huin sa nùkuaj rikí Ma'an Ña'anj an riñanj ni huej huin sa gi'hiaj gananj daran' nej guiì gùyùmàn ruhuâ; ni gà' sinin gunin nej judío, ni ne' rùkù gunin nej sí nàsìnunj un. ¹⁷ Dadin' nuguan' gi'hiaj gananj nej guiì gidigán dàj ga'hue ganahuin nika 'ngo guiì gi'hiaj Ma'an Ña'anj an: Ni guiì guyumân ruhuâ ni sa guyumân ruhuâ ninj

dânj gi'hiaj gan̄an̄in ninj, dâj rûn' taj riñan ñanj si-nùguàn' Ma'an Ña'anj an: "Sí gi'hiaj sa ñikaa ñi guendâ guyumân ruhuâ sô' ñi ga'hue ga ñi'nà' sô'."

Gi'hiaj nej guì gakin'in

¹⁸ Dadin' ùta na'an ruhuâ Ma'an Ña'anj nne yàtà'a ni'in nej sí gi'hiaj gakin'in ñi huê danj ñanj na'an ruhuaj ni'in nej sí nitaj si gi'hiaj sa ñikaa, dadin' rayi'í nej sô' huin ñi na'huej ruhuâ nej guì gùyùmàn ruhuâ ninj ni'in ninj nuguan' yàngà'a; ¹⁹ ga'hue gini'in' dâj rà Ma'an Ña'anj an, dadin' gà' ùta sà' ni'in nej sij dâj rà Ma'an Ña'anj an, dadin' gà' gidiganj dâj raj riñan nej sij. ²⁰ Nitaj si ni'in' dâj hua Ma'an Ña'anj an sanì rayi'í nej rasun màn gi'hiaj Ma'an ruhuâ yumiguì ñi ga'hue gini'in' dâj hua Ma'an, ñi ga'hue gini'in' dâj nùkuaj Ma'an, huê danj ñi nitaj ahuin ràyi'í gírì' nej guì gachrun ninj gà' mánj. ²¹ Dadin' gà' gini'in nej sij Ma'an Ña'anj an, sanì nun ginikaj chrej nej sij nngaj ñi gà' nun gà'huì' nej sij si guruhujaj, dadin' gan̄in ruhuâ nej sij si ùta huin nej sij, ñi nitaj si gayakaj guendâ nej sij si gakin'in huin sa gi'hiaj nej sij, huê danj ñi gahuin rumin' nimân nej sij. ²² Ni gataj nej sij si ùta chr̄un nej sij, sanì nitaj nùnj ni'in nej sij, ²³ ñi ganadunâ nej sij sa ñiko hua Ma'an Ña'anj an ñi nagi'hiaj nej sij si ña'anj an huin nej sí gakin'in, ñi ña'anj an huin nej yataj a, nej yukuáa, nej yuku nnùn ga'anj ra'a.

²⁴ Rayi'í dan ñi ga'n̄inj Ma'an Ña'anj an si gi'hiaj nej sij sa kij huua, ñi gi'hiaj nej sij dâj rûn' garan' ruhuâ nimân nej sij, huê danj ñi nun ginikaj chrej nej sij ngà nneè kú nej sij, ²⁵ huê danj ñi gudunâj nej sij nuguan' yàngà' gidigân Ma'an Ña'anj an ñi nada'a nej sij nuguan' gidigañu'unj un, ñi ginikaj chrej nej sij ñi ginùn ña'anj nej sij riñan nej rasun gi'hiaj Ma'an Ña'anj an ñi gudunâj nej sij guendâ ginùn ña'anj nej sij Ma'an Ña'anj an, ñi gà' dânj ñi nun ga'min hue'ê nej sij ñi nun gachra nej sij chra'a riñanj. Ni huê danj gahuin.

²⁶ Rayi'f dan nì gudunâj Ma'an Ña'anj an nej sij nì ganadunâ nej sij ma'an nej sij nì ùta nà'aj hua sa ganîn ruhuâ nej sij; huê danj nanj nej siyànàa nì na'huej ruhuâ ninj gayakaj ninj sí gahuin nika ninj dadin' dânanj gi'hiaj nika ninj siyànà ngà ninj. ²⁷ Huê danj nanj gi'hiaj nej sí, nì ganahuin yànà nej sô', nì ùta huin ruhuâ nej sô' gîngaj nej sô' ngà nej sí ngà nej sô', nì ùta nà'aj hua sa gi'hiaj nej sô' dadin' sí huin nej sô' nì nngaj nej sô' ngà nej sí, nì ganahuin rà'a nej sô' nej dânj guendâ gudunâj nej sô' si-chrej Ma'an Ña'anj an.

²⁸ Sanì guendâ nun ga'huej nej sij ganakaj guendâ nej sij si hua Ma'an Ña'anj an, huê danj nì ga'nîn ra'a nej sij, huê danj nì gi'hiaj nej sij sa ganîn ruhuâ nej sij, nì gi'hiaj nej sij sa nun da'hui nej sij gi'hiaj nej sij; ²⁹ nì nun dagahuin nej sij ùta gà'ì sa nika, nì gachê sìgichrà' nej sij, ahuin nanj gakìn' gi'hiaj nej sij, ùta ganahuij ruhuâ nej sij ga doj rasun du'huee riñan nej sij, nì gi'hiaj nej sij sa a'nan'an, nì ùta yìkòj ruhuâ nej sij, nì dagahui' nej sij guì, nì ùta gurij nej sij gunin' nej sij, nì gurij nej sij gidigañu'unj nej sij, gurij nej sij ganin' yì'ì ruhuâ nej sij; ³⁰ ga'min nej sij yì'ì dugui' nej sij, duyichin' nej sij sinùguàn' dugui' nej sij, nitaj si gininj hue'ê Ma'an Ña'anj an riñan nej sij, ga'min nej sij nuguan' yì'ì chre, ùta huin nej sij doj ruhuâ nej sij, ùta nne nej sij, ùta gurij nej sij giri rà nej sij chrej a'nan'an, nitaj si dagahuin nej sij riñan rej nej sij. ³¹ Nitaj si guyumân ruhuâ nej sij ni'in nej sij Ma'an Ña'anj an, nitaj si dagahuin nej sij riñan sí a'nin' riñan nej sij, nitaj si 'ì ruhuâ nej sij ni'in nej sij nej dugui' nej sij, nitaj si ganân àko ruhuâ nej sij ni'in nej sij nej dugui' nej sij; ³² nì gà' ni'in nej sij si gi'hiaj Ma'an Ña'anj an kastîgu ngà nej sij, nì hua niñan si da'hui nej sij gahuì' nej sij, sanì sê man 'ngo rìn nej sij gi'hiaj gakìn'in mánj, dadin' huê danj nanj ganahuin nìhià' ruhuâ nej sij ngà a'ngô nej guì gi'hiaj gakìn'in.

**Nìkà huaj si ganakaj guendâ Ma'an Ña'anj
an sa gi'hiaj da' go'ngo nej guiì**

2 Huê danj ni, si ga'hue gataj' si nun ni'in da'ngâ' sa gi'hiâ' mánj; ni ahuin nanj sí huîn', dadin' si ûta' chrê' gakîn'in yichrá nej dugui' ni ga'hue ni ga'anj ni'hiâ ma'ân', dadin' dàj rûn' gi'hiaj nej sí dânj huê danj gi'hiâ'. ² Sanì ni'in nej ñûnj si yàngà' hia ni gi'hiaj Ma'an Ña'anj an kastígu nej guiì gi'hiaj gakîn'in riñanj. ³ Nì ganîn ruhuâ', si ga'hue ganakaj guendâ' rayi'f a'ngô nej guiì sanì nitaj si nakaj guendâ' rayi'f ma'ân' dadin' dàj rûn' gi'hiaj ninj ni huê danj gi'hiâ', ni si gahuin chre sa gi'hiâ' dadin' dàñùn ganahuin rà'â' si-kastigû Ma'an Ña'anj an nanj ánj. ⁴ Nun gayakaj guendâ' sa du'hue sta'u riki Ma'an Ña'anj an riñan' dadin' guruguñu'un sò', ni ûta nùkuaj hua ruhuaj ngà' ni ûta nìchràj hua ruhuaj ni'in sò', ni nitaj si gayakaj guendâ' si guruguñu'un sò' ni nne ana'hui si gànànikàj ruhuâ' rayi'f nej si-gakîn' mínj. ⁵ Sanì guendâ' ûta ganahuin tsì nimânt ni ñan nun gànànikàj ruhuâ' rayi'f nej si-gakînt, ni dânanj ûta nachrà' doj gakîn'in ruhuâ' nimânt ni nga gùyùmàn gui nga nagì'hiaj Ma'an Ña'anj an guendâ' ngà' ni ûta nìko kastígu ganahuin rà'â'. ⁶ Nì naruhue Ma'an Ña'anj an riñan da' 'ngo nej guiì dàj nanj hua ma'an nej sa gi'hiaj ninj: ⁷ Nì gi'hiaj Ma'an Ña'anj an si gane nìgànj nej guiì nìkîn ran, si dagahuin hue'ê ninj si-nùguàn'anj, ni ga'nín ñan ninj nej sa màn yàtà'a, ni ga'min hue'ê Ma'an Ña'anj an rayi'f ninj dadin' nana'hui' ninj guendâ' gane nìgànj ninj, ⁸ sanì ûta na'an ruhuâ' Ma'an ni'in nej guiì ûta ganahuij ruhuâ' ni'in ma'an, ni nitaj si dagahuin ninj nuguan' yàngà'a, dadin' dânanj nihia' ruhuâ' ninj gi'hiaj ninj gakîn'in; ⁹ sanì ûta gíran' sañun ni ûta gahuin ruhuâ' nej guiì gi'hiaj gakîn'in gi'hiaj Ma'an Ña'anj an, ni gà' sìnìn gíran' sañun nej sí judío ni ne' rùkù ni gíran' sañun nej sí nàsìnùn un, ¹⁰ sanì dânanj ga'min hue'ê Ma'an Ña'anj an ni gi'hia si ga' dìn'inj ruhuâ' nej guiì gi'hiaj sa sà'a ni ganananj ninj, ni gà' sìnìn ni gi'hia sa sà'aj ngà nej judío ni ne' rùkù ni

gi'hiaj sa sà'aj ngà nej guiì nàsìnùnj un.

¹¹ Dadin' nitaj si hua ñiñan 'ngo yi'nin' nej guiì gininj hue'ê riñan Ma'an Ña'anj an mánj. ¹² Dadin' daran' nej guiì gi'hiaj gakìn'in sanì nun gini'in ninj si-ley Moisés, nì gahui' ninj sanì ganahuin rà'a ninj kastígu dáj nìko ma'an gi'hiaj ninj gakìn'in; nì daran' nej guiì gini'in si-ley Moisés nì gi'hiaj ninj gakìn'in, nì gahuin kastígu ninj dáj rûn' giyi'nin' suun riñan si-ley Moisés; ¹³ dadin' si gunin nej guiì si-nùguàn' Ma'an Ña'anj an sanì nitaj si dagahuin ninj huê danj nì nitaj si huin ninj guiì nìkaa mánj, dadin' nej guiì gunin nì dagahuin ninj dáj rûn' taj ley nì nitaj gakìn'in tá yichrá ninj mánj. ¹⁴ Dadin' nej sí nàsìnùnj un nì nùnj huin si nitaj si ni'in nej sô' sun giyi'nin' gi'hiaj ley nì dagahuin nej sô' sun giyi'nin' gi'hiaj ley, dadin' ni'in nej sô' ahuin sa huin sa a'nan'an nì ni'in nej sô' ahuin sa huin sa sà'aj, ¹⁵ nì ngà nej sa sà' gi'hiaj nej sô' nì gidigân nej sô' si gà' nùn si-ley Ma'an Ña'anj an ruhuâ nimân nej sô', dadin' huê danj gidigân da'nga ga'nín Ma'an Ña'anj an ruhuâ nimân nej sô', nì ga'min gakinj rayi'î nej gakìn' gi'hiaj nej sô' nej si duna'hue rayi'î nej sa sà' gi'hiaj nej sô', ¹⁶ nì huê danj nanj nagì'hiaj Ma'an Ña'anj an guendâ ngà da' 'ngo nej guiì, rayi'î nej gakìn' hua huè gi'hiaj ninj, nga gùyùmàn gui nga gananikin' ninj riñan Ma'an Jesucristo, dáj rûn' nanîn nuguan gi'hiaj gananin nej guiì nga gidigân.

Nej judío ngà si-ley Moisés

¹⁷ Huê danj, nì sò' taj si huin' judío, nì taj' si ùta huin' dadin' ni'în' si-ley Moisés, nì taj si ni'în' Ma'an Ña'anj an, ¹⁸ nì ni'în' sa garan' ruhuâ Ma'an Ña'anj an, nì chrûn' si-ley Moisés nì ganîn ruhuâ' si ùta ni'în' doj, ¹⁹ nì ganîn ruhuâ' si chrûn' nì ga'hue gidigân' nej sí duchri, nì ga'hue gi'hiá' garan da'nga' ruhuâ nej guiì nne riñan gakìn'in, ²⁰ nì ganîn ruhuâ' si ga'hue gidigân' riñan nej sí nitaj si chrûun, nì gahuin' maestrû riñan nej sílìj i, nì gi'hiâ' si si-ley Moisés nì huin dáj rûn' huin nej nuguan' chrûn gidigân nej sí chrûun nì huê danj nanj ni'în' si huin nuguan' yàngà'a. ²¹ Nì si gidigân' a'ngô nej guiì, nì nitaj

si dagahuîn' nej sa gidigân' dânj nî ganatâ' si-nùguàn' Mạ'an Ña'anj an nî gataj' si sî gi'hiaj tų nej guiì, nî sò' nî gi'hiaj tų'.²² Nî gataj' si sî ga'hue gînikaj nej guiì nika dugui' ninj, nî sò' nî nîkaj nika duguît. Nî gataj' si gininj a'nan' nej ña'anj gi'hiaj rạ'a nej sí riñan'. Nî gi'hiaj tų' nej rasun guta' nej guiì riñan nej ña'anj gi'hiaj rạ'a nej sí.²³ Nî gataj' si ùta huîn' dadin' ni'fîn' si-nùguàn' Mạ'an Ña'anj an. Sanì nitaj si dagahuîn' nî nitaj sij nîkaj' chrej riñan Mạ'an Ña'anj an mánj.²⁴ Dadin' huê danj nnunj riñan ñanj si-nùguàn' Mạ'an Ña'anj an. "Nî ga'min kîj nej guiì nàsìnùnj un rayi'í Mạ'an Ña'anj an guendâ gi'hiaj nej suj sa a'nan'an."

²⁵ Yàngà' hia nî dùgùnàj huaj si gỳyì'nè' doj nnînj arán rạ nneè nà'aj', si hia dagahuîn' si-ley Mạ'an Ña'anj an; sanì si nitaj si dagahuîn' si-ley Mạ'an Ña'anj an, hiô' nî dàj rûn' huin si nun gỳyì'nè' doj nnînj arán rạ nneè nà'aj' huin nanj ánj.

²⁶ Nî sí nun gỳyì'nè' doj nnînj arán rạ nneè nà'aj' sanì dagahuin hue'ê sô' si-ley Mạ'an Ña'anj an, nî dàj rûn' huin si gà' giyi'ne' doj nnînj arán rạ nneè nà'aj' huin sô' huin.²⁷ Sanì sí nun gỳyì'nè' doj nnînj arán rạ nneè nà'aj', sanì dagahuin sô' si-ley Mạ'an Ña'anj an, nî gạran ruhuâ sô' rayi'í', dadin' giyi'ne' doj nnînj arán rạ nneè nà'aj' sanì nitaj si dagahuîn' si-ley Mạ'an Ña'anj an nî dàj rûn' huin si nun gỳyì'nè' doj nnînj arán rạ nneè nà'aj' huin.²⁸ Dadin' sê guendâ giyi'ne' doj nnînj arán rạ nneè nà'aj' nî gà' huîn' judío, nî sê guendâ giyi'ne' doj nnînj arán rạ nneè nà'aj' nî huîn' doj mánj.

²⁹ Judío yàngà'a huin sí gà' ganahuin sà' ruhuâ nimân, dadin' gà' ganahuin nàkà nimân sô', nî guendâ giyi'ne' doj nnînj rạ nneè nà'aj' nej sí nî sê sa ñạ'an sta'u huin, dadin' sa ñạ'an sta'u huin si gạnhuin nàkà nimân nej guiì: Nî sê sa ñạ'an sta'u huin guendâ gahuin chrun' ley mánj, sa ñạ'an sta'u huin si gạhuin chrun' dagahuîn' sun ga'nîn sun Mạ'an Espiritu Santo riñun', nî nùnj huin si nun garan' ruhuâ nej sí sa gi'hiô' sanì gạran' ruhuâ Mạ'an Ña'anj an sa gi'hiô' nanj ánj.

3 Hiô' nî sa du'huee huin si gahuîn' judío nanj nî'. Hiô' nî dùgùnàj huaj si gîyî'nè' doj nninj raḡ nneè nò'ò' nga nanj nî'. ² Úta hue'ê doj huaj si gahuîn' judío, dadin' yàngà' nî gà' sinîn riñan nej judío, ga'hui' Ma'an Ña'anj an si-nùguàn'anj. ³ Hiô' rà'aj, nî si hua da'aj nej judío nun dagahuin riñan Ma'an Ña'anj an nî guendâ nun ga'hue dagahuin nej sij nî gini'ñûn Ma'an Ña'anj an nej sij nanj nî'. ⁴ Sê danj huin mánj; dadin' gà' sinîn nî Ma'an Ña'anj an huin daran' sa yàngà'a, nî daran' nej sí huin sí gidigañu'unj un; dàj rûn' taj riñan ñanj si-nùguàn' Ma'an Ña'anj an:

Nî si nitaj gakîn'in 'hiá' nî gunîn nej guiì si-nùguàn',
nî gunukuâ' gi'hiaj ganân' nga gayakaj guendâ nej guiì si-nùguàn'.

⁵ Sanî si si-gakîn' nê' ni'ñanj guendâ gidigûn' si sa nîkaa huin Ma'an Ña'anj an. Nî nùnj huin si gato' hiô' hiaj doj. Hiô' nî ruhuâj gâtà si hua a'nan' sa gi'hiaj Ma'an Ña'anj an nga ga'huij kastigu riñan nej guiì nanj nî'. (A'minj dàj rûn' a'min 'ngo sí.) ⁶ Sê danj huin mánj; dadin' si nitaj si gi'hiaj Ma'an Ña'anj an sa nîkaa, nî dàj gi'hia ga'hue gane gayakaj guendaj si-gakîn' nej guiì rà'aj.

⁷ Sanî si nuguan' diga'ñu'unj ga'mînj gi'hiaj gahuin nîko doj nuguan' yàngà' gidigân Ma'an Ña'anj an, nùnj huin saj nî gataj Ma'an Ña'anj an si hua nanj huín sí gakîn'in rà'aj. ⁸ Gataj da'aj nej sí si gidigán si ga'hue gidigañu'unj un nej guiì nî ga'na' sa sà'aj riñan ninj. Dànanj gataj da'aj nej sô' rayi'í guendâ ruhuâ nej sô' gudunâj a'nan' nej sô' ñùnj, nî huê dànanj gidigán gataj nej sô', sanî sí a'min dànanj nî hua niñan si ga'na' si-kastigû Ma'an Ña'anj an riñan sô'.

Gi'hiaj daran' nej guiì nun ni'in Ma'an Ña'anj an gakîn'in

⁹ Hiô' nga rà'aj, nî dànanj huin nê' nej judío doj gà' da' nej sí nàsìnùnj un nga nanj nî'. Sê danj huin mánj; nî gà' garânj ruhuô' rayi'í nej sí judío ngà nej sí nàsìnùnj un, si daran' nej sô' huin sí gakîn'in. ¹⁰ Dàj rûn' nnunj riñan ñanj:

Nî nitaj gà' si 'ngo sí gi'hiaj sa nîkaa mánj, nî gà' si 'ngo nej

sô' nitaj mánj;

¹¹ Nitaj sí garânj da'nga' ruhuâ,

nî nitaj sí nana'hui' Ma'an Ña'anj an mánj.

¹² Daran' nej guiî gudunâ ga'anj chrej a'nan'an, nî daran'
ninj gi'hiaj gakî'n'in;

nitaj guiî gi'hiaj sa sà'aj mánj, nî gà' si 'ngo ninj nitaj mánj.

¹³ Dàj rûn' hua ni'nînj du'hua hiu'uj ñan gachin' nej sij
nîman huê danj hua hiu'uj tàj sigàn nej sij;

ngà hia nej sij digañu'unj nej sij.

Nî dàj rûn' mân nne gi'hiaj gâhuì' ruhuâ du'hua yukuáa
huê danj mân nuguan' kij huua ruhuâ du'hua nej sij;

¹⁴ Nda nichra chre mân nuguan' yî'î ruhuâ du'hua nej sij nî
sa na'an chre dan gi'hiaj nej sij.

¹⁵ Ûta hio nej sij ngà dakó nej sij guendâ dagahui' nej sij
guiî;

¹⁶ gi'hiaj yî'î nej sij nî ùta giran' sañun nej guiî gi'hiaj nej sij
ngà nej chrej a'nan' gi'hiaj nej sij;

¹⁷ nitaj àmàn gini'in nej sij chrej gi'hiaj ga dîn'inj ruhuâ nej
sij mánj.

¹⁸ Nitaj àmàn nun yu'hui' ruhuâ nej sij ni'in nej sij Ma'an
Ña'anj an mánj.

¹⁹ Sanî ni'in nej ñûnj dàj taj riñan si-ley Moisés, nî ga'min
riñan nej guiî 'nînj riki ley, da'nga nî dín ga du'hua daran' nej
guiî, nî dàñun gùyùmàn si-kastigû Ma'an Ña'anj an riñan
daran' ninj; ²⁰ dadin' gà' si 'ngo nej guiî sî ga'hue gataj si
dagahuin ninj ley; nî gataj ninj si nitaj gakî'n'in tá yichrá ninj
mánj; dadin' ley gi'hiaj nî gini'in ninj si gi'hiaj ninj gakî'n'in,
nej si gi'hiaj ninj sa sà'a.

Guendâ guyumân ruhuâ nej guiî nî gi'hiaj ninj sa ñikaa

²¹ Hiaj nî nùnj huin si gà' hua ley, sanî gidigân Ma'an Ña'anj
an sa ñikaa gi'hia ngà nej guiî, dadin' huê danj nnunj riñan ley
nî huê danj gà' gataj nej sô' gataj dàj gahuin; ²² dadin' guendâ
guyumân ruhuâ nej guiî ni'in ninj Ma'an Jesucristo, nî ga'hue

gi'hiaj Ma'an Ña'anj an si gahuin ninj guiì gi'hiaj sa nika. Dadin' nitaj si gi'hiaj ninin Ma'an Ña'anj an nej guiì mánj, ²³ dadin' rayi'f guendâ gi'hiaj daran' nej guiì gakïn'in riñan Ma'an Ña'anj an, ni rayi'f dan ni gi'hiaj ane ninj riñanj, ²⁴ sanj nitaj gakïn'in tá yichrá nej guiì gà' gananikàj ruhuâ ni'in si-gakïn' dadin' gà' ginikaj chre Ma'an Ña'anj an nimân niko rayi'f si-gakïn' ninj, ni Ma'an Cristo Jesús huin sa gi'hiaj gananin ninj, ²⁵ Ma'an Ña'anj an gi'hiaj si ga'hue gahuì' Ma'an Cristo ni gañanj tun, ni huej huin si ga'hue ginikaj nimân niko rayi'f si-gakïn' nej guiì. Ni si gùyùmàn ruhuâ nej guiì ni'in ninj Ma'an ni ga'hue ginika nimân niko rayi'f si-gakïn' ninj. Ni gidigân Ma'an dàj ganahuin sà' nimân ninj, ni ginika nimân niko rayi'f nej gakïn' gi'hiaj ninj nga nìn' gächin gùyùmàn ruhuâ ninj ni'in ninj Ma'an. ²⁶ Dadin' ùta nùkuaj ruhuâ Ma'an Jesús, ni gidiganj dàj ganahuin nika sa gi'hiaj nej guiì diù hiaj, dadin' dàj rùn' hua nika sa gi'hiaj Ma'an Ña'anj an ni gini'f'n' si huin 'ngo Ña'anj gi'hiaj sa nika, ni nga guyumân ruhuô' ni'f'n' Ma'an ni nagi'hiaj nikaj nùn'.

²⁷ Hiô' ni dànè' gunâj sa ùta huin sí ruhuâ sô' rà'aj. Ganarè' man. Ni ahuin ley gi'hiaj ganarè'ej rà'aj. Ganarè' man guendâ gi'hiaj ninj sa sà'a nî'. Sê danj huin mánj, ganarè' man guendâ guyumân ruhuâ ninj ni'in ninj Ma'an Jesús. ²⁸ Sa garânj da'nga' ruhuô' huin si, nagi'hiaj nika Ma'an Ña'anj an nej guiì guendâ guyumân ruhuâ ninj ni'in ninj Ma'an Jesús, ni sê guendâ dagahuin ninj sa taj si-ley Moisés ni gananin ninj mánj.

²⁹ Man 'ngo rìn Da'anj nej judío huin Ma'an Ña'anj an nanj nî'. Sê huej huin Da'anj nej sí nàsìnùnj un nej rà' saj ûn'. Yàngà' hia ni huej huin Da'anj nej sí nàsìnùnj un nej nanj ánj.

³⁰ Dadin' 'ngo rìn Ma'an Ña'anj an hua, ni si gùyùmàn ruhuâ nej sô' giyi'ne' doj nninj arán raq nneè nà'àj ni'in nej sô' Ma'an Jesús ni ga'hue ginika nimân niko rayi'f nej sô', ni hué danj nanj ga'hue ginika nimân niko rayi'f nej sô' nitaj si giyi'ne' doj nninj arán raq nneè nà'àj nanj ánj. ³¹ Hiô' ni guendâ guyumân ruhuô' ni'f'n' Ma'an Jesús ni gudurè' si-ley

Moisés nanj nî'. Sê danj huin mánj, dānanj nagî'hiô' si ley nî huin sa du'huej doj nanj ánj.

Chrej hue'ê gidigân sachij Abraham

4 Nùnj huin si giri' sachij Abraham rej nê', nga gane sô' gataj nê' hiaj doj, ² Dadin' si rayi'î nej sa sà' gi'hiaj sachij Abraham huin sa gi'hiaj nî nitaj gakî'n'in tá yichrá sij, hiô' nî hua nîñan si útā huin sij ganîñ ruhuâ sij, sanî sê riñan Ma'an Ña'anj an huin sa gi'hiaj sij dānanj mánj. ³ Dadin'. Dàj taj riñan ñanj si-nùguàn' Ma'an Ña'anj an rà'aj. “Sê guendâ guyumân ruhuâ sachij Abraham ni'in sô' Ma'an Ña'anj an, nî gataj Ma'an Ña'anj an si gahuin sô' sí gi'hiaj sa nîkaa rà' saj ún'.” ⁴ Sanî sí 'hiaj sun riñan 'ngo yiru'huee, nî sê sî ganahuin rà'a chre sô' san'anj an mánj, ganahuin rà'a sô' san'anj gahuin du'hue sô' nanj ánj; ⁵ Sanî guî guyumân ruhuâ, si Ma'an Ña'anj an huin sa gataj si nitaj gakî'n'in tá yichrá guî gà' nanikàj ruhuâ rayi'î si-gakî'n' nî gahuin ninj guî nîkaa. ⁶ Ga'min David nî gataj sô' si ganahuin nîhià' ruhuâ sí giri' nî'hiaj si gà' ganahuin sô' sí nîkaa, sanî sê guendâ rayi'î nej sa sà' gi'hiaj sô' dānj huin nî gahuin sô' sí gi'hiaj sa nîkaa mánj, ⁷ gataj sô':

Ganahuin nîhià' ruhuâ nej sí gà' ginikaj Ma'an Ña'anj an nimân nîko rayi'î si-gakî'n', dadin' gà' garán riñan nej si-gakî'n' nej sô'.

⁸ Ganahuin nîhià' ruhuâ sí riñan gà' ginikaj Ma'an Ña'anj an nimân nîko rayi'î si-gakî'n'.

⁹ Man 'ngo rîñ nej sí giyi'ne' doj nnînj arán raq nneè nà'aj giri' nî'hiaj ganahuin nîhià' ruhuâ nanj nî', si giri' nî'hiaj nej sí nun giyi'nè' doj nnînj arán raq nneè nà'aj ganahuin nîhià' ruhuâ sà'. Dadin' gataj nê' si guendâ guyumân ruhuâ sachij Abraham nî ganakaj guendâ Ma'an Ña'anj an nî gahuin sô' sí gi'hiaj sa nîkaa riñanj. ¹⁰ Gà' giyi'ne' doj nnînj arán raq nneè nà'aj sachij Abraham nga ganakaj guendâ Ma'an Ña'anj an si huin sô' sí nîkaa nanj nî'. Sê danj huin mánj hua nanj nun

gìyì'nè' doj nninj arán raḡ nneè nà'aj sij, nì gataj Ma'an Ña'anj an si huin sij sí gi'hiaj sa nìkḡaḡ nanj ánj. ¹¹ Nì nda ne' rùkù nì gìyì'ne' doj nninj arán raḡ nneè nà'aj sij, nì dânj gahuin da'nga'a ginikaj sij nì gahuin sij sí gi'hiaj sa nìkḡaḡ guendâ guyumân ruhuâ sij ni'in sij Ma'an Ña'anj an nga nìn' gâchin gìyì'nè' doj nninj arán raḡ nneè nà'aj sij; da'nga nì ga'hue gahuin sij rej daran' nej sí nun gìyì'nè' doj nninj arán raḡ nneè nà'aj sanì guyumân ruhuâ nej sô', nì guendâ guyumân ruhuâ nej sô' nì ga'hue gahuin nej sô' sí gi'hiaj sa nìkḡaḡ nanj ánj; ¹² nì gahuin sij rej nej sí gìyì'ne' doj raḡ nneè nà'aj, nì sê man 'ngò rìn rej nej sô' gìyì'ne' doj nninj arán raḡ nneè nà'aj dânj gahuin sij mánj, dadin' ga'hue gahuin sij rej nej sô' guyumân ruhuâ dàj rûn' guyumân ruhuâ sij dadin' nga guyumân ruhuâ sij nì huḡ nanj gâchin gìyì'nè' doj nninj arán raḡ nneè nà'aj sij nanj ánj.

Guyumân ruhuâ sachij Abraham nì dagahuin sô' sa gataj Ma'an Ña'anj an riñan sô'

¹³ Dadin' sê rayi'î si-ley Moisés huin nì gataj Ma'an Ña'anj an si huḡ 'ngò sa gà'huij ra'a sachij Abraham ngà nej da'ní sô' mánj, gata sí ginikaj sun sô' riñan yumiguì guendâ guyumân ruhuâ sô' nì gahuin sô' sí gi'hiaj sa nìkḡaḡ. ¹⁴ Dadin' si man nej sí nìkḡ lej huin nej sí giri' nì'hiaj gahuin da'ní Ma'an Ña'anj an, hiô' nì nitaj nùnj guendâ ni'ñanj si guyumân ruhuô' mánj, hiô' nì girè' nuguan' gataj Ma'an Ña'anj an si huḡ sa rìkij riñan nê' guyumân ruhuâ. ¹⁵ Dadin' gi'hiaj ley si gùyùmàn kastígu riñan nej guì nitaj si dagahuin; sanì ñan nitaj si huḡ ley, nì nitaj gâkìn'in hua mánj.

¹⁶ Rayi'î dan nì, gà' sijnin guyumân ruhuâ sij, nì ne' rùkù nì guyumân sunuj u riñan sij, nì gataj Ma'an Ña'anj an si huḡ 'ngò sa gà'huij riñan sij nì nagi'hiaj yitìn si-nùguàn'anj riñan nej da'ní sij; nì sê man 'ngò rìn riñan nej sô' nìkḡ lej huin mánj, huê danj nanj giri' nì'hiaj nej sô' guyumân ruhuâ dàj rûn' guyumân ruhuâ sachij Abraham, dadin' huê sô' huin rej darûn'. ¹⁷ Dàj rûn' taj riñan ñanj: “Nì gi'hiâ si gahuin' rej ùta

gà'ì nej país.” Nānj huin Ña'anj guyumân ruhuâ sachij Abraham, dadin' huê Ma'an gi'hiaj gana'nin nej nîman, ni ga'min rayi'î nej rasuun nitaj si hua, ni gurugui' nej rasun dânj gi'hia.

¹⁸ Nùnj huin si nitaj si ànà'huìj Sachij Abraham si ga da'ní sô', sanì guyumân ruhuâ sô' nga gataj Ma'an Ña'anj an si ga da'ní sô' ni gana'huìj sô' si ga da'ní sô', “rayi'î dânj ni ga'hue gahuin sô' rej ùta gà'ì nej guì”, dàj rûn' gà' gataj Ma'an Ña'anj an gunin sô': “Hiô' ni ga gà'ì nin' ruhuâ da'ní.” ¹⁹ Sani nun gininaj ruhuâ sô' rayi'î sa guyumân ruhuâ sô', nùnj huin si gà' aânun sta'u ruhuâ sô', dadin' hua sô' dàj rûn' hua 'ngô sí gà' 'na' gâhuì' ni huaj sô' da'nga 'ngô si sientu hio'o, ni huê danj nanj hua atin si-dùkuà Sara. ²⁰ Ni nun ganin chi' ruhuâ sô' ni nun ganin huâ' ruhuâ sô', rayi'î nuguan' gataj Ma'an Ña'anj an si hua sa gà'huìj riñan sô', dadin' dânanj guyumân niko doj ruhuâ sô' ni'in sô' Ma'an Ña'anj an, ni ùta ga'min hue'ê sô' yi'î Ma'an Ña'anj an. ²¹ Ni huê danj nanj guyumân yitinj ruhuâ sô' ni'in sô' Ma'an Ña'anj an si huin 'ngô sa ùta nùkuaj hua dadin' ga'hue gudusi nuguan' gata gunin sô'; ²² ni guendâ guyumân ruhuâ sachij Abraham sa gataj Ma'an Ña'anj an ni gahuin sô' sí gi'hiaj sa nika riñan Ña'anj an.

²³ Ni nga ganakaj guendâ Ma'an Ña'anj an sa gi'hiaj sachij Abraham ni sê man 'ngô rayi'î sij a'min nuguan nnun riñan ñanj si-nùguàn' Ma'an Ña'anj an mánj, ²⁴ dadin' huê danj gachrûn nej sij rayi'î nê', dadin' guyumân ruhuô' ni'in' Ma'an Ña'anj gi'hiaj gana'nin Ma'an Jesús siganin nej nîman, ni huê Ma'an huin si-Seño nê', ²⁵ dadin' Ma'an Ña'anj an naga'huì' Ma'an Jesús guendâ gahuìj rayi'î si-gakin' nê', ni ganahuin nì'naj siganin nej nîman ni ga'hue gi'hia si gahuin nê' guì gi'hiaj sa nika.

**Guendâ guyumân ruhuô' nî dagahuîn'
nî nitaj gakin'in tá yichrô'**

5 Guendâ guyumân ruhuô' nî dagahuîn' sa garan' ruhuâ Ma'an Señor Jesús, nî nitaj gakin'in tá yichrô', nî hua din'inj ruhuô' gi'hiaj Ma'an; ² dadin' Ma'an Cristo gi'hiaj nî ga'hue ga'anj nichì' riñan Ma'an Ña'anj an nî guendâ guyumân ruhuô', nî giri' nì'hio' ganahuin ro'ô' sunuj u nî hua yitînj ruhuô' ni'în' Ma'an, nî ganahuin nihia' ruhuô' dadin' ànà'huì' si ganahuin sò' daj rûn' hua sà' Ma'an Ña'anj an. ³ Nî sê man 'ngo rîn rayi'î nânj ganahuin nihia' ruhuô' mánj, hua nihia' ruhuô' rayi'î guendâ girûn' sañuun, dadin' ni'în' si nej sañuun nî gurugûnu'un si ganahuin nùkuaj ruhuô'; ⁴ nî sa nùkuaj ruhuô', gi'hiaj nî gachin' riñan sañuun, nî nga gachin' riñan sañuun, nî ànà'huì' si gi'hiaj Ma'an Ña'anj an si ganānin'; ⁵ nî nga ana'huì' nî nitaj si nà'aj ñun'; dadin' nga ganahuin ro'ô' Ma'an Espíritu Santo nî gachra sa 'ì ruhuâ Ma'an Ña'anj an ruhuâ nimûn'.

⁶ Nî nga nîn' gahuîn' sí gi'hiaj gakin'in, nî nun ni'în' nùnj huin si gi'hiô' ga'hue ganānin', nî guyumân diû nî gahui' Ma'an Cristo rayi'î nej sí gi'hiaj gakin'in. ⁷ Yàngà' hia nî nda nuhui' si sà' nî ga'hue gahuì' 'ngo sí rayi'î 'ngo sí gi'hiaj sa nîkaa; nî ga'hue si hua 'ngo sí nitaj si yu'huì' gahuì' rayi'î 'ngo sí sà'aj. ⁸ Sanì gidigân Ma'an Ña'anj an si 'ì ruhuāj ni'in nîn', dadin' nùnj si hua nîn' huîn' sí gakin'in, sanì gà' gahui' Ma'an Cristo rayi'î'. ⁹ Sanì dānanj nîko doj huin, dadin' nitaj gakin'in tá yichrô' rayi'î guendâ gà' naru'hue Ma'an Jesús tun rayi'î nej si-gakîn', huê danj nî ganānin' riñan kastîgu 'na' ne' ñaan.

¹⁰ Dadin' si gahuîn' sí gunîn' ngà Ma'an Ña'anj an, nî gana'min' ngà Ma'an Ña'anj an rayi'î guendâ gahui' Da'nin, nî dānanj nîko doj huin nânj, dadin' si ganā'min' ngà Ma'an, nî ganānin' rayi'î guendâ naru'huej Ma'an rayi'î'. ¹¹ Nî sê man 'ngo rîn nânj huin mánj, dadin' hua nihia' ruhuô' ni'în' Ma'an Ña'anj an, rayi'î guendâ Ma'an Jesús huin sa gi'hiaj nî ga'hue ganā'min' ngà Ma'an Ña'anj an nanj ánj.

Adán ni Cristo

¹² Huê danj ni, dàj rún' gatúj gakin'in ruhuâ yumigui gi'hiaj 'ngo síi, ni huê gakin' dânj gi'hiaj ni gahui' daran' nej guii, huê danj ni giri' ni'hiaj daran' nej guii gahui' ninj, rayi'f guendâ gi'hiaj daran' ninj gakin'in. ¹³ Dadin' nga nín' gâchin gùyùmàn ley, ni gà' huâ gakin'in ruhuâ yumigui; sanj ñan nitaj si huâ ley ni nitaj si ga'min gakin' Ma'an Ña'anj an riñan nej guii rayi'f nej gakin'in mánj. ¹⁴ Sanj àsij diû gane sachij Adán ngà nda diû gane sachij Moisés ni ginikaj sun sa gi'hiaj gâhuì' nej guii, núnj huin si nun gùtâ' ninj sun gi'hiaj ninj dàj rún' gi'hiaj Adán dadin' sô' ni nun dagahuin sô' sa gataj Ma'an Ña'anj an gunin sô', dadin' sô' gahuin 'ngo da'nga'a si huâ niñan si huâ 'ngo sa ga'na'.

¹⁵ Sanj sa riki chre Ma'an Ña'anj an ni si ga'hue gaj dàj rún' huâ gakin' gi'hiaj Adán mánj, dadin' rayi'f gakin' gi'hiaj sô' ni gahui' úta gà'ì nej guii, ni rayi'f Ma'an Jesús ni úta gà'ì nej guii ganahuin rà'a chre sunuj rikî Ma'an Ña'anj an. ¹⁶ Ni gakin' gi'hiaj 'ngo síi ni si ga'hue gi'hiô' si guñan huin ngà sunuj rikî chre Ma'an Ña'anj an mánj; dadin' rayi'f 'ngo gakin'in ni ga'na' kastîgu guendâ ga'anj ni'hiaj nej guii, sanj rayi'f sunuj ga'na' chre gi'hiaj Ma'an Ña'anj an ni gananj úta gà'ì nej guii gakin'in da'nga ni si gitá gakin'in yichrá ninj gà' mánj.

¹⁷ Dadin' si man rayi'f 'ngo rín sí gakin'in ni ginikaj sun gakin'in riñan gà'ì nej guii, huê danj nanj úta nîko ginikaj sun nej guii ganahuin rà'a chre sunuj u gi'hiaj Ma'an Jesucristo, ni gi'hia si ganahuin rà'a nej sô' nîko sunuj u ni ganahuin rà'a nej sô' nîko suun guendâ gi'hiaj nej sô' sa nîkaa.

¹⁸ Huê danj ni, 'ngo rín Adán gi'hiaj gakin'in sanj giri' ni'hiaj daran' nej guii ga'anj ni'hiaj ninj, ni sa nîka dagahuin Ma'an Jesús gi'hiaj ni giri' ni'hiaj daran' nej guii ni si gitá gakin'in yichrá ninj ni ganahuin ni'nà' ninj. ¹⁹ Dadin' dàj rún' nun ga'hue dagahuin 'ngo síi riñan Ma'an Ña'anj an ni huê danj nanj nun ga'hue dagahuin a'ngô nej síi ni gi'hiaj nej sô'

gakìn'in, huê danj nì guendâ dagahuin Ma'an Jesús riñan Ma'an Ña'anj an, nì ùta gà'ì nej sîi gi'hiaj sa nìkàa.

²⁰ Sani nga guyumân ley nì dânanj gahuin nìko gakìn'in; sani nga gahuin nìko gakìn'in, nì huê danj nanj gahuin nìko sunuj rikî Ma'an Ña'anj an; ²¹ hiô' nì dâj rûn' gahui' nej guiì nga ginikaj sun gakìn'in riñan ninj, huê danj nanj ga'hue ginikaj sun sunuj u riñan ninj guendâ gi'hiaj ninj sa nìkàa nì ga'hue ganahuin nì'nà' ninj nì gane nìgànj ninj.

Nej guiì gi'hiaj gakìn'in nì huin ninj guiì gahui'i

6 Nùnj huin si gato' rà'aj. Dugu'nîn' gi'hiô' doj gakìn'in da'nga nì ga'hue gahuin nìko doj sunuj u riñun' nî'. ² Si ga'hue gi'hiô' doj gakìn'in mánj. Dadin' si gà' gahuí' riñan gakìn'in. Nì huà nanj gi'hiô' doj gakìn'in nga nanj nî'. ³ Nun ni'in nej suj si daran' nê' gà' gata' nne ngà siyugui Ma'an Cristo Jesús, nì gà' gahuí' ngà Ma'an nga gà' gata' nne' rà' saj ûn'. ⁴ Dadin' gà' gahuí' nì gachin' nùguàn'àn nej sij ñûn' ngà Ma'an Jesús nga gata' nne', nì dâj rûn' gana'nînj Ma'an Jesús siganînj nej nîman nì ùta hue'ê ganahuin sà'aj nì huaj dâj rûn' hua Ma'an Re huaj, nì huê danj nanj ganahuin nì'nò' nì gache' nì gi'hiô' sa garan' ruhuâ Ma'an.

⁵ Dadin' dâj rûn' gachin' nej sij Ma'an Jesús huê danj gachin' nej sij nê', nì huê dâj rûn' gana'nînj Ma'an Jesús siganînj nej nimân nì huê danj ganahuin nì'nà' nê'; ⁶ ni'în' si nej gakìn' ga riñun' nì gà' ginikoj riñan rugutsîi ngà Ma'an Jesús, huê danj nì gudurè' Ma'an Ña'anj an nneè kú gakìn' dânj, da'nga nì si dagahuín' doj riñan gakìn'in gà' mánj. ⁷ Dadin' 'ngo guiì gà' gahui', nì si ga'hue gi'hiaj ninj gakìn'in gà' mánj. ⁸ Nì si gahuí' ngà Ma'an Cristo, nì huê danj nanj guyumân ruhuô' si gane nìgùn' ngà Ma'an; ⁹ gà' ni'în' si gà' gana'nînj Ma'an Cristo siganînj nej nîman, nì si ga'hue gâhuij gà' mánj, nitaj àmàn huaj ginikaj sun sa gi'hiaj gâhuì' nej guiì riñan ninj gà' mánj. ¹⁰ Dadin' nga gahui' Ma'an Cristo, nì 'ngo rìn gahuij riñan nej gakìn'in; sani nga ganahuin nì'naj, nì nne nì'naj nì unânj gi'tsi riñan Ma'an Ña'anj an nanj ánj. ¹¹ Huê

danj nanj nej suj nì gà' ni'in nej suj si gà' gahui' nej suj ngà gakin'in, sanì huà nì'nà' nej suj guendâ gi'hiaj sun nej suj si-sun Ma'an Ña'anj an gi'hiaj Ma'an Cristo Jesús, huin Ma'an Señor nikaj sun riñan nê'.

¹² Huê danj nì sî ga'nînj nej suj si ginikaj ñu'unj gakin'in riñan nneè kú nej suj gà' mánj, nì nga huin ruhuâ nneè kú nej suj gi'hia gakin'in nì sî dagahuin nej suj riñanj mánj. ¹³ Nì sî ga'hue garan sun nej suj nneè kú nej suj riñan gakin'in nì sî ga'hue gahuin 'ngo rasun gi'hiaj gakin'in gà' mánj, nàgà'huì' nej suj ma'an nej suj riñan Ma'an Ña'anj an dadin' gà' ganahuin nì'nà' nej suj siganînj nej nîman, nì nàgà'huì' nej suj nneè kú nej suj riñan Ma'an Ña'anj an nì gahuin nej suj 'ngo sa gi'hiaj sa nikaa riñan Ma'an Ña'anj an. ¹⁴ Huê danj nì sî ginikaj sun gakin'in riñan nej suj gà' mánj; dadin' nitaj si 'nînj nej suj riki si-ley Moisés gà' mánj, dadin' 'nînj nej suj riki sunuj rikì Ma'an Jesús.

Gahuin' musû dagahuin riñan Ma'an Ña'anj an hiô' nì gahuin' guì gi'hiaj sa nikaa

¹⁵ Hiô' rà'aj, nì ga'hue gi'hio gakin'in dadin' nitaj si 'nînj' riki si-ley Moisés dadin' 'nînj' riki si-sunuj Ma'an Ña'anj an nga nanj nî'. Nitaj àmàn huaj ga'hue gi'hiô' danj mánj. ¹⁶ Nun ni'in nej suj si nga 'nînj nej suj gi'hiaj sun nej suj riñan 'ngo yiru'huee, nì dagahuin nej suj riñan sô' rà' saj ûn', ga'hue si dagahuin nej suj riñan gakin'in guendâ gahuì' nej suj, nej si dagahuin nej suj riñan Ma'an Ña'anj an guendâ gahuin nej suj sí gi'hiaj sa nikaa. ¹⁷ Sanì guruhuâ Ma'an Ña'anj an, dadin' nùnj huin si gi'nînj nej suj gi'hiaj sun nej suj riñan gakin'in, sanì hiaj nì dagahuin nej suj ngà daran' nimân nej suj nej nuguan' gidigân nej ñûnj riñan nej suj; ¹⁸ nì nga gà' ganain nej suj riñan gakin'in, hiaj nì ganahuin nej suj musû gi'hiaj sa nikaa nanj ánj. ¹⁹ A'mînj dàj ga'hue garan da'nga ruhuâ nej suj, dadin' úta 'ì garânj da'nga' ruhuâ nej suj; nì dàj rûn' gi'hiaj nej suj nga garânj sun nej suj nneè kú nej suj riñan

gakïn'in nî dagahuin nej suj riñan sa kij ï ngà riñan sa yî'ï, hiaj nî sî gi'hiaj nej suj gakïn'in ngà nneè kú nej suj gà' mánj, nî garan sun nej suj nneè kú nej suj riñan Ma'an Ña'anj an nî gi'hiaj nej suj sa ñikaa nî nagî'hiaj gè nej suj ma'an nej suj.

²⁰ Dadin' nga dagahuin nej suj riñan gakïn'in, nî hua nî'ninj riñan nej suj nî nitaj si nahuij ruhuâ nej suj gi'hiaj nej suj sa ñikaa mánj. ²¹ Sanî núnj huin si gi'hiaj ganan nej suj nga gi'hiaj nej suj gakïn'in, nî giri' nej suj sinà'àj a rà'aj. Dadin' nga gi'hiaj nej suj gakïn'in nî gahui' nej suj riñan Ma'an Ña'anj an nanj ánj. ²² Sanî hiaj nî nitaj si dagahuin nej suj riñan gakïn'in nî gahuin nej suj si-musû Ma'an Ña'anj an, nî gurugui' si ganahuin nej suj guî gi'hiaj sa gèe, nî gunùkuaj nej suj ganari' nej suj ñan gane nìgànj nej suj. ²³ Dadin' sa gahuin du'hue nej guî rayi'ï si-gakïn' ninj huin si gahuì' ninj nî gahuin anêj ninj riñan Ma'an Ña'anj an, sanî sunuj rikî Ma'an Ña'anj an huin si gîrî' nî'hiaj nej guî guyumân ruhuâ ni'in Ma'an Señor Jesús nî gane nìgànj ninj ngà Ma'an Ña'anj an nanj ánj.

Garânj sun sij nuguan' a'min rayi'ï sí garan rà'a

7 Dîñînj, a'mînj ngà nej suj ni'in si-ley Ma'an Ña'anj an, sê ñikaj sun ley riñan 'ngo sí ngà nîn' hua nî'nà' sô' rà' saj ûn'. ² Dadin' siyànà garan rà'a ngà nika nî hua nîñan si gane ngà nikaj nga nîn' hua nî'nà' sô' dadin' hua nîn' nikaj sun ley garan rà'a nguèj sij riñan nguèj sij; sanî nga gahui' sí gahuin nika siyànà dânj, nî giyi'nêj ley garan rà'a nguèj ñika sij. ³ Huê danj nî, si nîn' hua nî'nà' sí huin nika siyànà dânj nî ganaka a'ngô' sí, nî ginin riñan gakïn' ñikaj nika dugui'; sanî si gahui' sí gahuin nika siyànà dânj, nî giyî'ninj riñanj ngà ley garan rà'a, hiô' nî asà' garan rà'a ngà a'ngô' sí, nî nitaj si ginin riñan gakïn' ñikaj nika dugui' gà' mánj.

⁴ Huê danj nanj nej suj, dîñînj ma'an, nî gà' gahui' nej suj ngà si-ley Moisés rayi'ï nneè kú Ma'an Jesús, da'nga nî dagahuin nej suj riñan Ma'an Jesús, Ma'an sa gana'nînj siganînj nej nîman, da'nga nî ga'hue gi'hiaj nej suj sa sà'aj

riñan Ma'an Ña'anj an. ⁵ Dadin' nga nìn' gachin ga'nga nàkà ñùn', nì ley gi'hiaj si ganahuin nì'nà' ñun nneè ku' riñan gakìn'in huê dan nì gahuí' nimûn' riñan Ma'an Ña'anj an rayi'î gakìn'in. ⁶ Sanì rayi'î guendâ ga'nga nàkà ñùn' nì nitaj si 'nìn' riki si guesâ ley, dadin' gà' gahuí' riñan sa ginikaj ñu'unj riñun', huê danj nì dagahuín' riñan chrej nàkà gidigân Ma'an Espíritu Santo, nì sî dagahuín' riñan chrej nâ gidigân ley gà' mánj.

Gakìn' nne ruhuâ nimânj

⁷ Nùnj huin si gato' rà'aj. Hiô' nì ley huin gakìn'in nga nanj nî'. Sanì nun gini'ín ahuin sa huin gakìn'in si nuhui' ley gidigân riñanj; dadin' huê danj nanj nun ni'ín si gakìn'in huin guendâ huin ruhuâj si ga' doj nej rasun du'huee riñanj, si nuhui' si gataj ley si huin gakìn'in: "Sî gahuin' ruhuâ' ga' doj riñan' nej rasun hua' riñan nej gui' mánj." ⁸ Sanì gakìn'in, nì ni'in si gà' giyi'nìn' suun riñanj sisi sî ga'hue gi'hia gakìn'in, nì gi'hia si ganin ruhuâj ni'ín doj sa gà' hua rinanj; dadin' nga nitaj ley hua nì nitaj si hua nì'nà' gakìn'in mánj. ⁹ Nga nun gini'ín ley; hiô' nì nitaj si giriñun ruhuâj si hua' gakìn'in, sanì nga gini'ín ley nì ga'ninj suun riñanj, huê danj nì ganahuin nì'nà' gakìn'in riñanj. ¹⁰ Hiô' nì gahuí, huê danj nì gini'ín si ley gi'hiaj ganahuin nì'nàj, nì huej gi'hiaj gahuí nanj ánj; ¹¹ dadin' gakìn'in, nì garânj sunj ley guendâ gidigañu'un nùnj nì gi'hia si dagahuín riñan gakìn'in, nì rayi'î guendâ gi'hia gakìn'in nì gahuí.

¹² Huê danj nì yàngà' hia nì sa gèe huin si-ley Ma'an Ña'anj an, huê danj nanj sa gèe huin sun giyi'nìn' gi'hiaj Ma'an Ña'anj an, nì nika' hua sa gi'hiaj Ma'an nì sà' hua sa gi'hiaj Ma'an. ¹³ Hiô' nì sa sà' dânj, guyumân nì huej gi'hiaj gahuí nga nanj nî'. Sej gi'hiaj mánj; sa gi'hiaj gahuí huin gakìn'in, guendâ gini'ín dàj niko nùkuaj gakìn'in, nì garânj sunj sa sà' dânj, nì rayi'î sun giyi'nìn' dânj nì úta gahuin nùkuaj gakìn'in nì gini'ín si ganinìn' nìn' ruhuâ hua gakìn'in.

¹⁴ Dadin' ni'ín si ley ni huin si-nànè Ma'an Ña'anj an; sani ñùnj ni huín sí nitaj si nùkuaj, ni gi'nîn dagahuín riñan gakîn'in. ¹⁵ Dadin' nitaj si garânj da'nga' ruhuâj rayi'f nej sa gi'hiâ; dadin' ganîn ruhuâj gi'hia sa sà'aj, sani gi'hia sa a'nan' nun garan' ruhuâj gi'hia. ¹⁶ Ni si nej sa nun garan' ruhuâj gi'hiâ ni huê nej dânj gi'hiâ, ni garânj yinaj si sa sà' hia huin si-ley Ma'an Ña'anj an. ¹⁷ Hiô' ni sê ñùnj huin sa gi'hiaj nej gakîn' dânj mánj, nej gakîn' màn ruhuâ nimânj huin sa gi'hiaj. ¹⁸ Ni ni'ín si nitaj si màn, sa huâ sà'aj ruhuâ nimânj; dadin' ganîn ruhuâj gi'hia sa sà'aj, sani nitaj si gi'hiâ sa sà' ganîn ruhuâj. ¹⁹ Dadin' nitaj si gi'hiâ nej sa sà' garan' ruhuâj gi'hia, dadin' nej sa a'nan' nun garan' ruhuâj gi'hia, sa a'nan' dânj huin sa gi'hiâ. ²⁰ Ni si gi'hiâ nej sa nun garan' ruhuâj, hiô' ni sê ñùnj huin sa gi'hiaj mánj, nej gakîn' màn ruhuâ nimânj huin sa gi'hiaj.

²¹ Huê danj ni garan' ruhuâj gi'hia sa sà'aj, sani ganari'í ley gidigân: Si ruhuâ nimânj mân gakîn'in. ²² Dadin' nanè nimânj, ni garan' ruhuâ si digi'ñunj si-nùguàn' Ma'an Ña'anj an; ²³ sani ni'ín si huâ a'ngô ley ñikaj sun riñan nneè kû, dadin' nun garan' yinaj sa taj ley ga'min da'ngá, huê danj ni dagahuín riñan si-ley gakîn' garan' ruhuâ nneè kû.

²⁴ Ûta níki si ra'án. Ahuin si gi'hiaj ni gànànìnj riñan gakîn' ñikaj ñu'unj riñan nneè kû, dadin' gâhuìj gi'hia rà'aj. ²⁵ Sani ga'huí si guruhuâ Ma'an Ña'anj an, dadin' Ma'an Señor Jesucristo gi'hiaj ganâninj riñan gakîn'in. Huê danj ni garânj da'nga' ruhuâj si da'huí dagahuín si-ley Ma'an Ña'anj an, sani ñan gininaj ruhuâj ni dagahuín riñan gakîn'in nanj ánj.

Gì'hiô' sa garan' ruhuâ Espíritu Santo

8 Nej guí gâ' guyumân ruhuâ ni'in Ma'an Cristo ni si nitaj si dagahuín ninj riñan gakîn' garan' ruhuâ nneè kû ninj huê danj ni si ga kastígu riñan ninj mánj, dadin' dagahuín ninj dàj rûn' garan' ruhuâ Ma'an Espíritu Santo.

² Dadin' si-ley Ma'an Espíritu Santo gi'hiaj ganahuín ni'nàj ni gi'hia ganâninj riñan si-ley gakîn' gi'hiaj gâhuìj. ³ Dadin' sa

nun ga'hue gi'hiaj ley ni ga'hue gi'hiaj Ma'an Ña'anj an, dadin' sí ni gahuin sô' 'ngo sí nitaj guesâ, huê danj ni ga'nín Ma'an Ña'anj an ga'na' Da'nin Jesús ni gahuin dâj rûn huin sí gakïn'in ni gahuij rayi'î gakïn'in, ni gi'hiaj gananj riñan gakïn'in. ⁴ Ni sa nika gidigân ley ni ga'hue dagahuîn' sa taj ley, dadin' nitaj si achê' ni nitaj si gi'hiô' dâj rûn' garan' ruhuâ nneè ku', dadin' gi'hiô' dâj rûn' garan' ruhuâ Ma'an Espíritu Santo.

⁵ Dadin' nej guîi nun ga'nga nàkà ñûn ni gi'hiaj ninj sa ganîn ruhuâ nneè kú ninj; sanî nej guîi ga'nga nàkà gi'hiaj Ma'an Espíritu Santo, ni ganîn ruhuâ ninj gi'hiaj ninj sa garan' ruhuâ Ma'an Espíritu Santo. ⁶ Dadin' si gi'hiô' nej sa garan' ruhuâ nneè ku' ni gâhuî' nimûn', sanî si gi'hiô' nej sa garan' ruhuâ Ma'an Espíritu Santo ni gà n'è'nà' nimûn' ni ga dîn'inj ruhuô'. ⁷ Dadin' si gi'hiô' daran' nej sa garan' ruhuâ nneè ku' ni unîn' ngà Ma'an Ña'anj an; dadin' na'huej ruhuô' ni nitaj si dagahuîn' sun giyi'nîn' riñun' gi'hiaj Ma'an Ña'anj an mánj; ⁸ ni nej guîi dagahuin nej sa garan' ruhuâ nneè kú ni nitaj si dagahuin ninj nej sa garan' ruhuâ Ma'an Ña'anj an mánj.

⁹ Sanî nej suj ni nitaj si gi'hiaj nej suj sa garan' ruhuâ nneè kú nej suj, dadin' gi'hiaj nej suj nej sa garan' ruhuâ Ma'an Espíritu Santo, si yàngà' hia nne Ma'an Espíritu Santo ruhuâ nimân nej suj. Ni si huà 'ngo nej suj ni nitaj si nne si-Espíritu Ma'an Cristo ruhuâ nimân nej suj, ni sê da'ní Ma'an huin nej suj mánj. ¹⁰ Ni si nne Ma'an Cristo ruhuâ nimân nej suj, ni huà n'è'nà' nanè nimân nej suj ni nûnj huin si gà' gahui' nneè kú nej suj gi'hiaj gakïn'in, sanî huà n'è'nà' nanè nimân nej suj rayi'î guendâ gi'hiaj nej suj sa nìkàa. ¹¹ Ni si nne si-Espíritu Ma'an sa gi'hiaj gana'nînj Ma'an Jesús siganînj nej nîman ruhuâ nimân nej suj, ni huê Ma'an sa ganachi nikaj Ma'an Cristo siganînj nej nîman ni huê Ma'an gi'hiaj gànà'nînj nneè kú nej suj sa gà' gahui' dânj si gà' nne Ma'an Espíritu Santo ruhuâ nimân nej suj.

¹² Huê danj nanj dinînj, ni sê man riñan nneè kû' da'huî' mánj, si huâ nanj gi'hiô' sa garan' ruhuâ nneè ku' mánj;

¹³ dadin' si dagahuin nej suj sa garan' ruhuâ nneè kú nej suj, ni gâhuî' nej suj; ni si dagahuin nej suj nej sa garan' ruhuâ Ma'an Espíritu Santo hiô' ni gi'hiaj nej suj si gâhuî' nej gakî'n' garan' ruhuâ nneè kú nej suj, hiô' ni ganahuin ni'nà' nej suj.

¹⁴ Dadin' daran' nej guiî riñan gidigân si-Espíritu Ma'an Ña'anj an, huê nej guiî nânj huin da'ní Ma'an Ña'anj an.

¹⁵ Dadin' nun ganahuin rà'a nej suj nanè kij hua nîkaj ñu'unj yumiguî si gi'nînj nej suj gi'hiaj sun chre nej suj riñan gakî'n'in si guyu'hui' nej suj mánj, dadin' gà' ganahuin rà'a nej suj Ma'an Espíritu ni nagi'hiaj da'nin nej suj, hiaj ni ga'hue ga'min nùkuaj nej suj: “Tâ lij, Tá.” ¹⁶ Huê gè Ma'an Espíritu Santo ganata' gunin nanè nimûn', si huîn' da'ní Ma'an Ña'anj an. ¹⁷ Ni guendâ huîn' da'ní Ma'an Ña'anj an, ni huâ nani'hiô' ganahuin ro'ô', ni huâ nani'hiô' si ganahuin ra'a Ma'an Ña'anj an ñun' ni nej sa ganahuin ra'a Ma'an Cristo ni ga'hue ganahuin ro'ô', si giran' sañun' dàj rûn' giran' sañun Ma'an Cristo, ni guñan chre ga'hue ganahuin hue'ê' ngà Ma'an Cristo.

¹⁸ Yàngà' hia ni gà' ni'ín si nej sañun rûn' hiaj ni doj nîn' gaj dadin' ûta hue'ê' ga riñun' ngà ganê' ñan nne Ma'an Cristo.

¹⁹ Dadin' ûta huin ruhuâ yumiguî nânj ginî'in gui gimàn nej da'ní Ma'an Ña'anj an riñanj. ²⁰ Dadin' yumiguî gi'hiaj Ma'an Ña'anj an ni dagahuin riñan sa nitaj si ni'ñanj huâa, sanî sê si garan' ruhuâj dagahuin riñan sa nitaj si ni'ñanj hua dânj mánj, sanî dagahuin gi'hiaj Ma'an Ña'anj an sanî huâ diú ni giyi'nin riñanj; ²¹ dadin' ganānin yumiguî nânj ni si ganahui ni huê danj nanj si ga sañun riñan nej guiî gimàn riñanj gà' mánj, dadin' ganahuin sà' daran' nej da'ní Ma'an Ña'anj an.

²² Dadin' ni'în' si da' huâ gè yumiguî ni ûta ran' sañunj, ni dàj rûn' ran' sañun 'ngo siyànàa nga ga'nga da'nin ne'ej huê danj giran' sañun yumiguî nda gui hiaj; ²³ ni sê man 'ngo rin yumiguî ran' sañun, dadin' huê danj nanj ran' sañun', ni gà' sijnin rikî Ma'an Ña'anj an riñun' Ma'an Espíritu Santo, ni huê

danj nanj ùta huin ruhuô', nî man si ànà'huì' si nagi'hiaj dà'ninj Ma'an Ña'anj an ñùn', nî gi'hia si ganānin nneè kû'.

²⁴ Dadin' guendâ gana'huì' Ma'an Ña'anj an nî ganānin'; sanî si gà' gini'in' sa gànà'huì' dânj, nî nitaj si ni'ñanj si huaj gànà'huìj doj gà' mánj; ²⁵ Sanî si sa ànà'huì' nî huà nun gini'in' riñanj, nî gà nùkuaj ruhuô' nda gini'in' riñanj.

²⁶ Nî huê danj gi'hiaj Ma'an Espíritu nî guruguñu'un nga gininaj ruhuô'; dadin' nun ni'in', ahuin sa garan' ruhuâ Ma'an Ña'anj an gachín' riñanj, nî Ma'an Espíritu ùta àko gachín ni'hia riñan Ma'an Ña'anj an rayi'f' ngà nej nuguan' nitaj si huaj garan da'nga' ruhuô'. ²⁷ Sanî Ma'an Ña'anj an huin sa nadigi'ñùn dàj hua ruhuâ nimûn', nî ni'in ahuin sa garan' ruhuâ Ma'an Espíritu, nî Espíritu huin sa ni'in nej sa garan' ruhuâ Ma'an Ña'anj an nî gachín ni'hia rayi'f' nej guiì huin da'ní Ma'an Ña'anj an.

Huín' sí gà' gunukuaj gi'hiaj ganān

²⁸ Nî ni'in nej ñûnj si gi'hiaj yugui Ma'an Ña'anj an nej rasuun, nî guruguñu'un rukû daran' nej guiì 'lì ruhuâ ni'in Ma'an, nî gakín Ma'an ga'na' ninj dadin' gà' hua yugui 'ngo suun gà'huìj riñan ninj. ²⁹ Dadin' Ma'an Ña'anj an nî gà' gini'in' sinñnj dàj hua nej guiì, nî huê nej guiì dânj ganaguij da'nga nî ga ninj dàj rûn' hua Da'nin, nî Da'nin huin sa yàhuà'a siganñnj ùta gà'ì nej dinñnt. ³⁰ Nej guiì ganagui Ma'an Ña'anj an, nî huê nej guiì dânj huin sa gakín; nî nagi'hiaj sà'aj ninj, nî nej guiì nagi'hiaj sà'aj, nî gi'hia si gane ninj ñan nne nej guiì nîkaj sun riñanj.

³¹ Nùnj huin si gato', rayi'f' nej nânj rà'aj. Nî si Ma'an Ña'anj an huin ngà nê', nî ahuin guiì gata' rùhuà ni'in ñùn' rà'aj. ³² Ga ruhuâ Ma'an Ña'anj an nî rikij Da'nin gahui', rayi'f' si-gakín' daran' nê', nî sî ga'hue girikij nej sa huà riñan Da'nin dânj ga riñan nê' rà' saj ùn'. ³³ Ahuin guiì ga'hue garan' ruhuâ rayi'f' nej guiì gà' ganagui Ma'an Ña'anj an rà'aj. Dadin' Ma'an Ña'anj an huin sa nagi'hiaj nîka nej guiì guyumân ruhuâ ni'in Ma'an

nì rayi'î dan nì nitaj gakin'in tá yichrá ninj mánj. ³⁴ Ahuín guî ga'hue gataj si hua nîn' tá gakin'in yichró' rà'aj. Dadin' gà' gahui' Mạ'an Cristo; sanì huê danj nanj, gà' gana'nin siganînj nej nîman, nì gà' nne ra'a nê' huà' Mạ'an Ña'anj an, nì nne gachín nì'hia rayi'î nê'. ³⁵ Ahuín si ga'hue gi'hiaj anêj ñùn' riñan sa 'ì ruhuâ Mạ'an Cristo rà'aj. Ga'hue gi'hiaj anêj sañuun ñùn' nî', ga'hue gi'hiaj anêj sa ùta chì' huaa ñùn' nî', ga'hue gi'hiaj anêj guendâ gata rà'a nej guî ñùn' nî', ga'hue gi'hiaj anêj yi'naa ñùn' nî', ga'hue gi'hiaj anêj guendâ gachin atsij i gînun' nî', ga'hue gi'hiaj anêj sa huà haj ñùn' nî', ga'hue gi'hiaj anêj yîti ñùn' nî'. ³⁶ Dàj rûn' taj riñan ñanj:

Nì rayi'î Mạ'an rè' nì gahui' nej ñûnj daran' diû;

nì dàj rûn' gahia nej sij nej matsij dagahui' nej sij huê danj gi'hiaj nej sij ngà nej ñûnj.

³⁷ Sanì nùnj huin si giran' sañun nej ñûnj, sanì gi'hiaj ganan nej ñûnj dadin' 'ì ruhuâ Mạ'an Cristo ni'in nej ñûnj. ³⁸ Rayi'î dan nì yitînj hua ruhuâj nì nùnj huin si gahuij, nì nùnj huin si gane nì'nàj, nì gà' si gi'hiaj anêj nej ángel ñûnj, nì gà' sí huin ñaan nì gà' sí nùkuaj, nì gà' sa huà hiaj nì gà' sa gana'a, ³⁹ nì sa màn yàtà'a, nì gà' sa màn riki hio'óo, nì gà' si 'ngo nej sa gi'hiaj rà'a Mạ'an Ña'anj an nì sî ga'hue gi'hiaj ane ñùn' dadin' 'ì ruhuâ Mạ'an Ña'anj an ni'in ñùn', dadin' huîn' ngà Mạ'an Cristo Jesús Mạ'an Señor ñikaj sun riñun' nanj ánj.

Ganagui Mạ'an Ña'anj an yuman' Israel

9 Yàngà' hia huin sa gatâ rayi'î Mạ'an Cristo Jesús, nì sê sî gidigañu'ùn mánj, yàngà' hia ganata' da'nga' ga'nîn Mạ'an Ña'anj an ruhuâ nimânj nì Mạ'an Espíritu Santo huin sa gidigân ñûnj, ² nì ùta ganân ruhuâj nì ga'ngaj nimânj nì nitaj si huà òin'inj ruhuâj. ³ Dadin' huà ruhuâj si ga'na' si-kastigû Mạ'an Ña'anj an riñânj, nì huà ruhuâj si gahuin ane riñan Mạ'an Cristo guendâ ruhuáj ganânj nej israelita, guendâ 'ì ruhuâj ni'ín nej dinîn, nej dugui' ma'án; ⁴ nì huê nej sô' huin Israelita, nì nagi'hiaj dà'ninj Mạ'an Ña'anj an nej sô', nì ga'na Mạ'an nì ga'min ngà nej sô', nì guchij 'ngo du'hua

ngà nej sô', nî ga'huij si-ley riñan nej sô', nî gata si ga'hue ginùn ña'anj nej sô' nî gachra nej sô' chra'a riñanj, nî gata si hua 'ngo sa ga'huij riñan nej sô'. ⁵ Nî rej nej sij gahuin nej sachij ganikîn' riñan yuman' Israel, nî siganînj nej sô' guendâ tun, huin ga'na' Ma'an Cristo, nî huê Ma'an huin Ña'anj an nî nîkaj sùnj riñan daran' nej rasuun, nî ga'min hue'ê nè' riñan Ma'an daran' diû, nî huê danj huin.

⁶ Nî sê danj ruhuâj gata si nun gahuin dâj rûn' gataj si-nùguàn' Ma'an Ña'anj an mánj; dadin' sê daran' nej guiî huin Israelita huin da'ní Ma'an Ña'anj an mánj, ga'hue gahuin nej guiî nàsìnùnj un da'nin, ⁷ nî sê dadîn' nanj si rej nej guiî dânj huin sachij Abraham, nî ruhuaj gata si huin daran' ninj da'ní sô' mánj; dadin': "Gataj Ma'an Ña'anj an riñan sij si Isaac nî gayakaj ga'anj ne' ñaan gahuin ñaan." ⁸ Nânj ruhuaj gata: Si sê daran' nej guiî ginikaj tun Abraham huin da'ní Ma'an Ña'anj an mánj, sanî ga'hue gahuin nej guiî guyumân ruhuâ ni'in Ma'an Jesús da'ní Ma'an Ña'anj an nanj ánj. ⁹ Dadin' ga'hui' Ma'an Ña'anj an si-nùguàn'anj riñan sachij Abraham nî sa gata huin: "Nî nîn' diû nânj gà'nàj, nî ginikaj nikat Sara ne'ej."

¹⁰ Ni sê man 'ngo rìn nan huin mánj, dadin' nga ginun rîki Rebeca, da'ní rej nè' Isaac, ¹¹ nga nîn' gachin ga'nga ne'ej dânj, nî nga nîn' gachin ginî'in sa sà'aj ngà sa yì'ii, nî ga'anj ne' ñaan nî ganûn sa garan' ruhuâ Ma'an Ña'anj an gi'hia nî dâj rûn' garan' ruhuaj ganaguij, sanî sê rayi'í nej sun gi'hiaj nej sí nî ganânin nej sô' dadin' Ma'an Ña'anj an huin sa gakîn nej sô'. ¹² Nî gà' danj gata: "Nî gunanj gi'tsi sí yàhuà'a riñan sí ga'nga ne' rùkùu." ¹³ Nî huê dâj rûn' nnuj riñan ñanj: "Ga 'ì ruhuâj ni'ín Jacob, sanî gininj 'ì Esaú riñânj."

¹⁴ Nùnj huin, si gato', hiaj rà'aj. Hiô' nî nitaj si gi'hiaj Ma'an Ña'anj an sa nîkaa rà' saj ûn'. Sî ga'hue gato' danj mánj.

¹⁵ Sanî gataj Ma'an Ña'anj an gunin Moisés: "Gurugûnu'un guiî garan' ruhuâj gurugûnu'un, nî ganânin àko ruhuâj ni'ín guiî garan' ruhuâj ganânin àko ruhuâj."

¹⁶ Huê danj nî sê dâj garan' ruhuâ 'ngo sí gahuin, nî sê dâj ganahuij ruhuâ 'ngo sí gana'hui' sô' Ma'an Ña'anj an huin, dadin' Ma'an Ña'anj an nî gurugũnu'un guii garan' ruhuaj. ¹⁷ Dadin' huê danj taj riñan ñanj si-nùguàn' Ma'an Ña'anj an gunin Faraón: “Huê rayi'î dan gachrûn sùnj sò', guendâ gidigán riñan' dâj nîko nùkua, da'nga nî gununa nej guii màn nîn' gàchrà' riñan hio'ó siyuguí.” ¹⁸ Huê danj nî guii garan' ruhuâ Ma'an Ña'anj an, nî guruguũnu'un, nî guii garan' ruhuaj nî nagi'hiaj tsij nimân ninj.

¹⁹ Sanî ga'hue gataj gunin: “Nùnj huin saj, nî gutaj gakïn'in nej guii rà'aj. Dadin' ahuin sí gùnùkuaj dunanikàj nej sa garan' ruhuâ Ma'an Ña'anj an rà'aj.” ²⁰ Sanî gà' sinin gàtà dânanj gunin', hiô' nî ùta huin' ruhuâ', dadin' ruhuâ' gùnïn' ngà Ma'an Ña'anj an nanj nî'. Ga'hue gataj go'o huin hio'ó bârru gunin sí gi'hiaj man: “Nùnj huin saj nî gi'hiá dânanj ñnj rà'aj.” ²¹ Nitaj si nikaj sun sí gi'hiaj go'o riñan hio'ó bârru, nî ga'hue si huê gè hio'ó bârru dânj gi'hiaj sij 'ngo go'o hiaj a nej si gi'hiaj sij 'ngo go'o ganiki rà' saj ûn'.

²² Hiô' rà'aj, nî si Ma'an Ña'anj an, garan' ruhuâ gidiganj si chrunj ga'man ruhuaj nî hua ruhuaj si gini'in daran' nej guii si huin 'ngo sa ùta nùkuaj, sanî huê danj nanj ùta hua nùkuaj ruhuaj ngà nej guii gi'hiaj gakïn'in dadin' gà' hua yugui ninj mân ninj guendâ ganahuin rà'a ninj kastigu. ²³ Nî gi'hia dânanj guendâ ruhuaj si gini'in nej guii dâj nîko huaj, nî gidiganj riñan nej guii riñan ganânin àko ruhuaj nî gi'hiaj yugui nî nagi'hiaj sà'aj nej guii dânj, ²⁴ nî huê nej guii dânj gakïn, nî nej guii dânj huin nê', hiô' nî 'ngo rin nej judío huin sa gakïn nanj nî', sê huê danj nanj gakïn nej si nàsìnùn un nej rà' saj ûn'.

²⁵ Dâj rûn' taj riñan ñanj gachrûn Oseas:

Gàtà si yiñan huin yuman' nun gahuin yiñan,
nî yuman' nun ga 'lì ruhuâj ni'ín, hiaj nî 'lì ruhuâj ni'ín
yuman' dânj.

²⁶ Nî riñan nej guii gataj Ma'an Ña'anj an: “Sê yiñan huin nej suj mánj”,

nî riñan nej guii dânj gataj Ma'an Ña'anj an si huin ninj

da'ní Mạ'an Ña'anj huạ nì'nà'a.

²⁷ Nì huê danj ga'min Isaías rayi'í Israel: “Nì dậ rún' man hio'ó chru màn du'hua nne ñạ'anj huê danj gạ'i nej da'ní Israel, nì man doj nej sô' ganạnìn gi'hiạ ñạj ánj, ²⁸ dadin nda rậ'ñạj chre gi'hiaj Mạ'an Señor sa nìkàa riñan hio'óo nì gìsìj si-nùguàn'anj.” ²⁹ Dậ rún' gataj Isaías àsìj nà:

Nì si nuhui' si gudunậj Mạ'an Señor si gahuin nê' ñaan nì gạ' ganahuij nê' gahui' gi'hiaj Mạ'an Señor nìkạj sụn riñan nej stậdu, dậ rún' gi'hia ngà Sodoma nì ngà Gomorra.

Sa nìkạ gi'hiô' nga guyumân ruhuô'

³⁰ Nùnj huin si gạto' hiô' rậ'aj. Nì si nej sí nậsìnùnj un, nì nun gi'hiaj nej sô' sa nìkàa, sanì rayi'í guendâ guyumân ruhuâ nej sô' nì gi'hiaj nej sô' sa nìkàa. ³¹ Sanì nej Israelita, nì ganìn ruhuâ nej sô' si gi'hiaj nej sô' sa nìkạa guendâ ganìn ruhuâ nej sô' si dagahuin nej sô' ley, sanì nun gạ'hue dagahuin nej sô' ley mánj. ³² Nùnj huin saj nì nun ganạhuin rậ'a Mạ'an Ñạ'anj an nej sô' rậ'aj. Dadin' huạj nej sịj rukù ley sanì nitaj si guyumân ruhuâ nej sịj mánj, dadin' ganìn ruhuâ nej sịj si ganạkạj Mạ'an Ñạ'anj an nej sịj ngà rayi'í nej sa gi'hiaj nej sịj, sanì ge'êj dakó nej sịj “ngà hiềj gi'hiaj ganatùj nej sịj,”

³³ dậ rún' nnunj riñan ñạj:

Nì ruhuâ yuman' snậ'ànj Jerusalén gùchrù 'ngò hiềj gi'hiaj gề'ềj dakó nej guì nì huej gi'hiaj ganạtụ ninj;

nì nej guì guyumân ruhuâ ni'in Mạ'an Jesús, nì sị giri' ninj sinậ'aj a mánj.

10 Dinìnj, sa garan' ruhuâ nimànj huin, nì gachín nì'hia riñan Mạ'an Ñạ'anj an si gi'hia ganạnìn nej Israelita. ² Dadin' ganatá rayi'í nej sịj riñan nej sịj nì ùta ganahuij yàngà' ruhuâ nej sịj nì duna'huej nej sịj rayi'í Mạ'an Ñạ'anj an, sanì na'hue garạn da'nga ruhuâ nej sịj dậ dagahuin hue'ê nej sịj riñanj mánj. ³ Dadin' na'hue gayạkạj guendâ nej sịj si Mạ'an Ñạ'anj an huin sa gi'hiaj ganạhuin

nika nej sij, ni ganin ruhua nej sij si nga sa gi'hiaj nej sij ni huin nej sij si gi'hiaj sa nika, huê danj ni nun gi'hiaj nej sij sa nika garan' ruhua Ma'an Ña'anj an gi'hiaj nej sij manj;
⁴ dadin' nda ñan guyumân ley huin nga Ma'an Cristo, ni daran' nej guî guyumân ruhua ni'in Ma'an Cristo ni ga'hue gi'hiaj ninj sa nika.

⁵ Dadin' rayi'î sa nika gidigân ley ni dânanj gachrun Moisés: “Guiî dagahuin dâj rûn' taj ley, ni ga ni'nà' ninj si dagahuin ninj sa taj ley.” ⁶ Sanî sa nika gi'hiô' nga guyumân ruhuô' taj dânanj: “Si gataj' nga ruhua nimânt: Ahuin sí gahui ga'anj yàtâ'a rà'aj. —Ni nânj ruhuâj gata, si naduninj nikâ'a ga'na' Ma'an Cristo —, ⁷ Ahuin, sí ga'hue gininj ga'anj riki hio'ôo rà'aj.” (Nânj ruhuaj gata, si gi'hiô' si gànâsij Ma'an Cristo siganinj nej nîman). ⁸ Sanî dâj taj riñan ñanj si-nùguàn' Ma'an Ña'anj an rà'aj. “Nìchrùn' riñan' hua si-nùguàn' Ma'an Ña'anj an, ni manj ruhua du'huât ni manj ruhua nimânt.” Nânj huin nuguan' guyumân ruhua nej ñûnj ni rayi'î dan ganata' nej ñûnj riñan nej suj: ⁹ Ni si gànàtâ' nga du'huât si Jesús huin Ma'an Señor, ni si gùyùmàn ruhuâ' nga ruhua nimânt si Ma'an Ña'anj an ganachi nikaj Ma'an Jesús siganinj nej nîman, hiô' ni gananjin'. ¹⁰ Dadin' nga ruhua nimânt guyumân ruhuô' guendâ gi'hiô' sa nika, sanî nga du'huô' ganatô' si Ma'an Jesús huin Ma'an Señor ni gananjin'.

¹¹ Dadin' huê danj taj riñan ñanj si-nùguàn' Ma'an Ña'anj an: “Ni daran' nej guî guyumân ruhua ni'in Ma'an Jesús, ni si dunânj ñu'un ninj manj.” ¹² Ni nitaj si gi'hiaj nininj nej Israelita nga nej guî nâsinunj un, dadin' huej huin Ma'an Señor riñan guñan nguèj yi'nin' dânj, ni ga'hue gà'huè' niko sa gâchînj da' go'ngo ninj riñanj. ¹³ Dâj rûn' taj riñan ñanj: “Dadin' daran' nej guî ganata' du'hua siyugui Ma'an Señor, ni gananjin' ninj.” ¹⁴ Dâj gi'hiaj nej guî, ga'min' ninj nga Ma'an Jesús si hua nitaj si guyumân ruhua ninj ni'in ninj Ma'an rà'aj. Dâj gi'hiaj ninj gùyùmàn ruhua ninj si nun gunin' ninj rayi'î Ma'an Jesús rà'aj. Ni dâj gi'hiaj ninj gunin' ninj si nitaj sí gànàtâ' rayi'î Ma'an Jesús riñan ninj rà'aj. ¹⁵ Dâj gi'hiaj nej sô'

gànàtà' nej sô' si nun gà'nînj Ma'an Ña'anj an ga'anj nej sô' rà'aj. Daj rûn' nnunj riñan ñanj: “Nî ùta hue'ê gi'hiaj nej sí gaché ganata' nuguan' gi'hiaj ga òin'inj ruhuâ nej guì, nî nuguan' gi'hiaj ganānīn ninj.”

¹⁶ Sanī sê daran' nej guì ganahuin rà'a nuguan' gi'hiaj ganānīn ninj mánj; dadin' huê danj gataj Isaias: “Señor. Ahuin nej guì guyumân ruhuâ nuguan' duyinga' nej ñûnj rà'aj.”

¹⁷ Huê danj nî guendâ gùyùmàn ruhuâ nej guì nî gà' sinīn da'hui' ninj gūnīn' ninj, nî nuguan' da'hui' ninj gūnīn' ninj, huin si-nùguàn' Ma'an Ña'anj an.

¹⁸ Sanī ñûnj tâ: Nî nun gūnīn' ninj mínj.

Dadin' nda ganûn riñan hio'óo gaché ganata' nej sô' si-nùguàn' Ma'an Ña'anj an,

nî guchij nda ñan ganahuij riñan hio'óo ruhuâ yumiguì.

¹⁹ Nî huê danj nanj gachīnj na'an nej suj: Nî nun garan da'nga' ruhuâ nej Israelita nuguan' nānj rà' saj ûn. Gà' sinīn gataj Ma'an Ña'anj an nga garānj sunj ga'min Moisés:

Gi'hia si gahuin yìkòj ruhuâ nej suj ni'in nej suj a'ngô yuman' nitaj si huin yiñan;

nî gi'hia si gīnā'an ruhuâ nej suj ni'in nej suj a'ngô yuman' nun ga'hue gayakaj guendâ.

²⁰ Nî nun ganīn' yu'hui' ruhuâ Isaias nga ga'min sô' gi'hiaj Ma'an Ña'anj an:

Nej guì nun gànà'hui' ñûnj nî gànàrì' ninj ñûnj;

nî gidigán Ma'án riñan nej guì nun gachīnj na'anj rayi'î.

²¹ Sanī nga ga'min Isaias gi'hiaj Ma'an Ña'anj an rayi'î nej Israelita nî gataj sô': “Nuguí gudukuín ra'á riñan 'ngo yuman' na'huej gùyùmàn ruhuâ ni'in ñûnj nî gatâ daj gi'hiaj yuman' dânj sanī gi'hiaj yuman' dânj daj garan' ruhuaj nanj ánj.”

Nej Israelita gà' ganānīn

11 Hiô' nî: Gudunâj Ma'an Ña'anj an yiñan nga nanj nî'. Sê danj huin mánj. Dadin' daj rûn' ñûnj nî sí Israelita huín, nî riñan dan sachij Abraham ga'ná, nî gahui

riki yi'nin' Benjamín. ² Nun gudunâj Ma'an Ña'anj an yiñan mánj, dadin' gà' sinin yuman' dânj gakin. Ni nun ni'in nej suj dàj taj riñan si-nùguàn' Ma'an Ña'anj an rayi'f Elías rà' saj ún'. Dàj garânj ruhuâ sô' rayi'f nej Israelita riñan Ma'an Ña'anj an, ni gataj sô': ³ “Señor, dagahui' nej sij nej si-profeta Ma'an rè', ni duguane nej sij si-nâ Ma'an rè' nna hiëj; ni 'ngo rín gunâj ni ùta ganahuij ruhuâ nej sij dagahui' nej sij ñúnj.”

⁴ Sani nanikàj Ma'an Ña'anj an ni gata gunin sij. “Gà' gudunâ chij mîn nej sí Israelita nun ganikín' rúðàkòj riñan Baal.”

⁵ Huê gè danj hua diù nânj ni gunâj 'ngo yi'nin' nej sí gà' ganagui Ma'an Ña'anj an ni gi'hiaj sunu ngà nej sô'. ⁶ Ni rayi'f sunuj u gi'hiaj Ma'an Ña'anj an ni ganānin', ni sê rayi'f nej sun gi'hiô' huin sa gi'hiaj ganānin' mánj; hiô' ni si nej sun gi'hiô' huin sa gi'hiaj ganānin', hiô' ni nitaj guenda niñanj sunuj gi'hiaj sunuj Ma'an Ña'anj an ngo' gà' mánj.

⁷ Hiô' rà'aj. Ni nun gèrì' nej Israelita nej sa nana'hui' nej sô' mínj, sani nej Israelita dagahuin ni ganagui Ma'an Ña'anj an nej sô' ni giri' ni'hiaj nej sô' ni gahuin nej sô' yiñan Ma'an Ña'anj an, sani ganahuin tsì ruhuâ nimân a'ngô da'aj nej Israelita; ⁸ dàj rûn' taj riñan ñanj: “Ni ga'hui' Ma'an Ña'anj an espíritu gi'hiaj sisi si garânj da'nga' ruhuâ nej sij, hua rune ñan nej sij sani na'hue giyigìn ginì'hiaj nej sij, tàj hui'uj u ruhuâ rakij nej sij sani na'hue gunin nej sij, ni huê danj gi'hiaj nej sij nda gui hiaj.” ⁹ Ni huê danj gataj David:

Ni ñan huin giñanj mán nej sij yâ nej sij ni gininj yinuu ngà nnanj,

ni ge'ej dakó nej sij ni giran' sañun nej sij;

¹⁰ Ni gahuin duchri nej sij hiô' ni si giyigìn ginì'hiaj nej sij, ni giran' sañun nìgànj nej sij.

Gi'hiaj Ma'an Ña'anj an si ganānin nej sí nàsinùn un

¹¹ Hiô' ni gata: Ni guendâ ganatûj nej Israelita ni rayi'f dan ni gà' 'ngo si ga'hue ganachi nej sij mínj. Sê dan huin mánj; sani rayi'f guendâ nun ga'huej nej sij dagahuin nej sij ni gi'hiaj Ma'an Ña'anj an si ga'hue ganānin nej sí nàsinùn un,

huê danj nî gi'hiaj Ma'an Ña'anj an si gahuin yikòj ruhuâ nej sij ni'in nej sij nej sô'. ¹² Nî guendâ nun ga'huej nej sij dagahuin nej sij, nî ga'hue gini'in nej guiè màn nîn' gachrà' ruhuâ yumiguì si-nùguàn' Ma'an Ña'anj an, nî sê dānanj ga'hue garan sun Ma'an Ña'anj an nej sij nî gunin ūta gà'ì nej guiè nāsìnunj un si-nùguàn'anj gi'hiaj nej sij nga nagì'hiaj sà' n̄n̄n Ma'an Ña'anj an nej sij mínj.

¹³ Sanì ga'mînj riñan nej suj nej sí nāsìnunj dânj. Dadin' n̄n̄nj huin sí gidigân sin̄in riñan nej suj, nî ūta nikaj chre nga sun ganahuin ra'á, ¹⁴ Sanì gi'hia dānanj dadin' garan' ruhuâj si gahuin yikòj ruhuâ nej sí nikaj tún ni'in nej sô' nej suj, nî ga'hue ganānin n̄nj huin si doj nej sô'. ¹⁵ Nî si guendâ guxun Ma'an Ña'anj an nej sij riñanj nî ga'hue gana'min nej guiè nāsìnunj màn ruhuâ yumiguì nga Ma'an. Nî dàj gahuin nga ganahuin rà'a n̄n̄n Ma'an Ña'anj an nej sij rà'aj. Dān̄n̄n gana'n̄n n̄n̄n nej sij sigan̄nj nej guiè gà' gahui'i gi'hiaj Ma'an Ña'anj an. ¹⁶ Nî si sa gèe huin rachrún sin̄in ga'hui' nej sij riñan Ma'an Ña'anj an, nî huê sa gèe huin k̄nj arina gunâj dânj nej nanj ánj; nî si sa gèe huin hia'a 'ngō chrun nî huê sa gèe huin ra'a chrun dânj.

¹⁷ Nî si ga'nêj Ma'an Ña'anj an da'aj nej Israelita gahuin ra'a chrun dânj, nî gida'a sò' huin chrun olibo k̄j ì nî gunutaj sò' raq chrun olibo sà'a, nî giri' nì'hiâ' gahuin nùkuâ' gi'hiaj hia'a chrun olibo sà' dânj nî giri' nne chrun dânj rayi'î dan ga'hue hua nì'nà', ¹⁸ nî s̄j gataj' si ūta huin' doj gà' da' nej Israelita mánj; ni'hiaj' dadin' sê' ganahuin rà'a sin̄in si-nùguàn' Ma'an Ña'anj an nî ga'hui' riñan nej sij mánj, ginun ruhuâ' si gà' sin̄in riñan nej sij guyumanj nî nda ne' rùkù guyumanj riñan' nanj ánj.

¹⁹ Ga'hue gataj': "Gunin ra'a chrun dânj, ga'ne nej sij sò' nî ganachrun nej sij n̄n̄nj riñan' nanj ánj." ²⁰ Yàngà' nî rayi'î guendâ nun gùyùmàn ruhuâ nej sij nî ga'nêj Ma'an Ña'anj an nej sij riñan chrun olibo sà'a, sanì sò' nî man rayi'î guendâ guyumân ruhuâ' nî dugumîn' si-nùguàn' Ma'an Ña'anj an nî

nìkìn' ran'. Sanì sị ga nne sta'u' mánj, gínun yu'hui' ruhuâ ni'ín' Mạ'an Ña'anj an nị dằgahuin' riñanj ñanj ánj. ²¹ Dadin' si nun gínikaj Mạ'an Ña'anj an nimân niko rayi'í nej sí Israelita, nị huê danj ñanj sị ginika nimân niko rayi'í' mánj. ²² Gini'hiaj sò', dadin' Mạ'an Ña'anj an nị ùta sà'aj, sanì huê danj ñanj chrunj ga'man ruhuaj ni'in nej guiì gi'hiaj gakìn'in riñanj, sanì chrunj gạnanìn àko ruhuaj ni'in sò', si gạnanìn àko ruhuâ ni'ín' a'ngô nej guiì; nị si nitaj si gi'hiâ' dạnanj nị huê danj ñanj gi'hiaj ane sò' riñanj ñanj ánj. ²³ Nị huê danj ga'hue gi'hiaj Mạ'an Ña'anj an ngà nej sò', nị si gùyùmàn ruhuâ nej sò', nị ga'hue gùnùtà' ñún Mạ'an Ña'anj an nej sò' raạ chrun olibo sà'aj, dadin' ùta nùkuaj Mạ'an Ña'anj an nị ga'hue gùnùtà' ñunj raạ chrun olibo sà' dạnj nej sò'. ²⁴ Dadin' si ga'ne' Mạ'an Ña'anj an sò' raạ chrun olibo kij ì, nị nitaj si giri da'ngaj si gànàtà' raạ chrun olibo sà'a sanì gunutaj sò' raạ chrun olibo sà'a, huê danj ñanj ga'hue ga'ne sò' nị gùnùtà' ñunj raạ chrun olibo sà' dạnj nej sij, dadin' huê gè raạ chrun olibo sà' dạnj gà' gitá nej sij, nị sị ga'hue gùnùtà' ñúnj nej sij raạ chrun olibo sà' dan rà' saj ùn'.

Nda diù ganahuij yumiguiì nị gạnanìn nej Israelita

²⁵ Dadin' nun gạran' ruhuâj, sịsị sị gini'in nej suj rayi'í nuguan' hua huè nânj, man dìn'ínj, da'nga nị sị ganìn ruhuâ nej suj si ùta huin nej suj doj gà' mánj: Dadin' ganahuin tsì ruhuâ nimân dằ'aj nej guiì Israelita, da'nga nị gini'in ùta gà'ì nej sí nàsìnùnj un si-nùguàn' Mạ'an Ña'anj an; ²⁶ huê danj nị nda rằ'ñanj chre nị gi'hiaj Mạ'an Ña'anj an si gạnanìn daran' nej guiì màn Israel, dằ' rùn' nnunj riñan ñanj:

Nị ruhuâ yuman' snà'ànj Jerusalén ga'na' Mạ'an sa dụnanin nej guiì,

nị ga'ne si-gakìnt nej guiì Israelita.

²⁷ Nị nânj gạhuin 'ngò du'hua gùchìj ngà nej sij, nga ga'ne si-gakìnt nej sij.

²⁸ Huê danj nị rayi'í nuguan' gi'hiaj gạnanìn nej guiì, nị huin nej judío sí gunìn' ngà Mạ'an Ña'anj an, da'nga nị ga'hue

ganahuin rà'a nej suj si-nùguàn' Ma'an Ña'anj an; sanì hua n̄anj huin nej sij sí ganagui Ma'an Ña'anj an, nì 'ì ruhuâ Ma'an Ña'anj an ni'in nej sij dadin' gà' ganaguij rej nej sij. ²⁹ Dadin' nga ga'hui' chre Ma'an Ña'anj an 'ngo sunuj u riñan nej gui nì nitaj si ganachin' ñunuj sunuj ga'huij dânj gà' mánj, nì gà' danj nì nitaj si gini'ñunuj guendâ ganakin nej gui dânj mánj. ³⁰ Dadin' huê danj gi'hiaj nej suj a'ngô diû nì nun ga'hue dagahuin nej suj riñan Ma'an Ña'anj an, sanì hiaj nì giri' nì'hiaj nej suj nì guruguñu'unj Ma'an Ña'anj an nej suj, rayi'î guendâ nun dagahuin nej sô' riñan Ma'an, ³¹ hiaj nì huê danj n̄anj na'huej nej sô' dagahuin nej sô', nì huê dâj rûn' gi'hiaj Ma'an Ña'anj an nga gananiñ àko ruhuaj ni'in nej suj, nì huê danj n̄anj giri' nì'hiaj nej sij nì gananiñ àko ruhuâ Ma'an ni'in nej sij. ³² Dadin' gi'hiaj Ma'an Ña'anj an si dagahuin daran' nej gui riñanj, da'nga nì ga'hue gurugũñu'un daran' ninj.

³³ Ûta niko nì gùnùn nìn' ruhuâ ni'in Ma'an Ña'anj an nì chrun nìn' ruhuaj. Nì 'ninj huì nìn' ruhuâ sa ni'in, nì hua huì nìn' ruhuâ si-chrej Ma'an Ña'anj an nì gà' si 'ngo nej gui sî ga'hue garan da'nga' ruhuâ daran' sa ni'in Ma'an Ña'anj an mánj. ³⁴ Dadin' "ahuin sí ni'in dâj hua sa ganin' ruhuâ Ma'an Señor rà'aj. Nì ahuin sí naga'hui' chrej e riñan Ma'an Señor rà'aj. ³⁵ Ahuin sí gà' ga'hui' sinin' 'ngo rasuun ra'a Ma'an Señor, hiô' nì ne' rùkù nì naga'huij a'ngô rasuun rà'a sô' rà'aj." ³⁶ Dadin' daran' nej rasuun mán gurugui' gini'hiô' nì Ma'an Ña'anj an huin sa gi'hiaj, nì guendaj huin daran' nej rasuun dânj. Nì rayi'î dan nì ga'min sà' nê' rayi'ij daran' nej diû. Nì huê dan huin rû'huaj.

Nàgà'huì' nej suj ma'an nej suj riñan Ma'an Ña'anj an

12 Huê danj n̄anj d̄in̄inj, nì gachín nì'hia riñan nej suj rayi'î guendâ gananiñ àko ruhuâ Ma'an Ña'anj an ngà nê', nì nàgà'huì' nej suj ma'an nej suj riñanj nì gahuin nneè kú nej suj dâj rûn' huin 'ngo yuku hua nì'nà' ga'hui' nej sí riñan Ma'an Ña'anj an, nì sî gi'hiaj nej suj gakin'in riñanj,

nì gi'hiaj nej suj sa garan' ruhuaj, nì huê danj ginùn ña'anj nej suj Ma'an. ² Si gi'hiaj nej suj dàj rûn' 'hiaj nej sí màn ruhuâ yumiguè nânj, ñaduna nej suj sa gi'hiaj nej suj dàj huin chrûn nej suj nì dàj garânj da'nga ruhuâ nej suj, da'nga nì ginì'in nej suj ahuin sa garan' ruhuâ Ma'an Ña'anj an, nì dàj hua sa ùta garan' ruhuaj nì dàj garan' ruhuaj ga nika nej guiè.

³ Huê danj nì gatâ, riñan da' 'ngo nej suj, dadin' ganahuin ra'á sunuj u gi'hiaj Ma'an Ña'anj an, nì si ganîn ruhuâ nej suj si a'nîn' nej suj doj riñan a'ngô nej dugui' nej suj dadin' guñan huin nej suj, sika' ganin ruhuâ nej suj rayi'î nej ma'an nej suj, dàj niko ma'an gyumân ruhuâ da' 'ngo nej suj gi'hiaj Ma'an Ña'anj an. ⁴ Dadin' 'ngo rin nneè kú nê' hua sanì gà'ì yì'nîn'in nika, sanì sê guñan hua si-sun da' go'ngo nej yì'nîn' dânj mánj, ⁵ huê danj nanj huaj siganînj nê', nì hua ùta gà'ì rûn', sanì 'ngo rin nneè kú Ma'an Cristo huin nê', nì sun gi'hiaj 'ngo' nì niñan riñan a'ngô'.

⁶ Huê danj nì hua gà'ì suun rikî Ma'an Ña'anj an riñan nê', nì dàj nanj hua ma'an sun dânj, nì si hua 'ngo nej suj ganahuin rà'a sun gànàtâ' dàj gahuin, nì garan sun nej suj dàj niko ma'an gyumân ruhuâ nej suj; ⁷ nì si rikî Ma'an Ña'anj an suun riñan nej suj guendâ gunanj gitsi nej suj riñan a'ngô nej guiè, nì ga nihia' ruhuâ nej suj nì gunanj gitsi nej suj riñan ninj; nì si rikî Ma'an Ña'anj an suun riñan nej suj guendâ gidigân nej suj si-nùguàn' Ma'an Ña'anj an nì ga nihia' ruhuâ nej suj nì gidigân nej suj. ⁸ Nì si rikî Ma'an Ña'anj an suun riñan nej suj guendâ nagi'hiaj yitînj nej suj ruhuâ nej guiè, nì dugu'nîn' nej suj nagi'hiaj yitînj nej suj ruhuâ nej guiè; nì si ganîn Ma'an Ña'anj an ganikin' nej suj guendâ gada'nga' nej suj rasuun, nì hue'ê gada'nga' nej suj rasuun; nì si ganîn Ma'an Ña'anj an si ginikaj ñu'unj nej suj, nì hue'ê ginikaj ñu'unj nej suj nì ga nihia' ruhuâ nej suj, nì si guruguñu'unj nej suj a'ngô nej guiè nì ga nihia' ruhuâ nej suj nga sun gi'hiaj nej suj.

Sa da'hui nej guì nikò' rukû Ma'an Jesús gi'hiaj ninj

⁹ Ga 'lì yàngà' ruhuâ nej suj ni'in nej suj nej dugui' nej suj. Ni gudunâj nej suj chrej a'nan'an, ni dugu'nin' nej suj guendâ gi'hiaj nej suj sa sà'aj. ¹⁰ Ga 'lì ruhuâ nej suj ni'in nej suj 'ngo ni a'ngô nej dugui' nej suj ni ga 'lì ruhuâ nej suj ni ga guñan ruhuâ nej suj; ni ginikaj chrej nej suj ngà nej dinin' nej suj, ni gà' sinin' gataj ni'ñanj nej suj nej dinin' nej suj.

¹¹ Hio ga nej suj, ni sî ga rùmìn nej suj; ginun ña'an ruhuâ nanè nimân nej suj, ni gunanj gitsi nej suj riñan Ma'an Señor.

¹² Ga nihia' ruhuâ nej suj ni gànà'huìj nej suj Ma'an Jesús; ni si giran' sañun nej suj ni ga nùkuaj ruhuâ nej suj; ni sî gudunâj nej suj guendâ ga'min nej suj ngà Ma'an Ña'anj an mánj.

¹³ Gà'huì' nej suj sa gachin riñan nej dinint; ni gà'huì' nej suj dukuâ nej suj gùnàj nej dinint 'na' a'ngô yuman' snà'ànj an.

¹⁴ Ga'min hue'ê nej suj rayi'î nej guì gata rùhuà nej suj; ni ga'min hue'ê nej suj riñan ninj, ni sî ga'min kij nej suj riñan ninj mánj.

¹⁵ Ganahuin nihia' ruhuâ nej suj ngà nej guì hua nihia' ruhuâ; ni gudugue'e nej suj ngà nej guì gudugue'e.

¹⁶ Ga guñan ruhuâ nej suj ngà nej dinint; ni sî ganin ruhuâ nej suj si ùta huin nej suj doj, ni ganakaj dugui' nej suj ngà nej sí nun ñan ni'in Ma'an Ña'anj an. Ni sî ganin ruhuâ nej suj si ùta ni'in nej suj doj gà' da' a'ngô' nej dugui' nej suj.

¹⁷ Si hua 'ngo sí gi'hiaj sa yì'li ngà nej suj ni sî gananikàj nej suj gi'hiaj nej suj sa yì'li ngà sô'; dugu'nin' nej suj gi'hiaj nej suj sa sà'aj ngà daran' nej guì. ¹⁸ Gi'hiaj guesâ nej suj nda anda' gùnukuaj nej suj ga'hue, si ga dìn'inj gimàn nej suj ngà daran' nej guì. ¹⁹ Ì ruhuâj ni'in nej suj ni rayi'î dan ni gata nuguan' nan gunin nej suj dinin', ni si hua 'ngo sí garan' ñu'unj nej suj ni sî garan' ñu'unj nej suj sô', gudunâj nej suj si gi'hiaj Ma'an Ña'anj an kastigu ngà nej sô'; dadin' huê danj nnunj riñan ñanj si-nùguàn' Ma'an Ña'anj an: Ñùnj huin sa

nànikàj gi'hiaj kastîgu ngà nej sij. “Ni naru'huej dàj nanj hua ma'an sa gi'hiaj da' 'ngo nej sij, gataj Ma'an Señor.”²⁰ Huê danj taj riñan ñanj: “Ni si gini'în' ganachinj yi'naa riki sí gunin' ngà', ni gà'huì' yà sij; ni si gini'în' si ganakô sij nnee, ni gà'huì' nnee go'ò sij; ni si dânanj gi'hiá' ngà sij, ni ganakaj sij sinà'àj a sij.”²¹ Ni'hiaj ni si gi'hiaj ganan sa yì'ì sò' mánj, gi'hiaj sa sà'aj ni gi'hiaj ganân' riñan sa yì'ì nanj ánj.

13 Dagahuin daran' nej suj riñan nej sí a'nin' níkaj suun, dadin' nitaj gà' si 'ngo nej sò' ganîn ma'an ruhuâ ginikaj sun mánj, dadin' daran' nej sí níkaj suun, ni Ma'an Ña'anj an ganachrûn sun nej sò'.² Huê danj ni si hua 'ngo sí gunin' ngà nej sí níkaj sun ganachrûn sun Ma'an Ña'anj an, ni unin' sò' ngà Ma'an Ña'anj an; ni si nitaj si guyumân ruhuâ nej sò', ni ma'an nej sò' gi'hiaj si giran' sañun nej sò'.³ Dadin' sê si nne nej sí guesì guendâ duyu'hui' nej sò' sí gi'hiaj sa sà'aj mánj, nne nej sò' guendâ gi'hiaj nej sò' kastîgu nej sí gi'hiaj sa yì'ì. Ruhua' si si gi'hiaj nej sí níkaj suun kastîgu sò' ní'. Gi'hiaj sa sà'aj, ni ga'min hue'ê nej sij rayi'î nanj ánj; ⁴ dadin' nne nej sij ni gunânj gitsi nej sij riñan Ma'an Ña'anj an. Sani si gi'hiâ' sa yì'ì, ni guyu'hui' râj; dadin' sê si níkaj sun chre nej sij mánj. Dadin' huin nej sij sí gunânj gitsi riñan Ma'an Ña'anj an, nne niñan nej sij guendâ gi'hiaj nej sij kastîgu nej sí gi'hiaj sa yì'ì.⁵ Huê danj ni ña'an huaj si dagahuin' riñan nej sij, sani sê man guendâ guyu'huì' ganahuin rà'a' kastîgu mánj, dadin' garan' ruhuâ da'nga' ga'nin Ma'an Ña'anj an ruhuâ nimûn' si ginikaj chre' riñan nej sij. ⁶ Huê rayi'î dan ni guta' nej suj san'anj an ganahuin rà'a nej sij, dadin' huin nej sij sí gunânj gitsi riñan Ma'an Ña'anj an, ni huê dan huin si-sun nej sij.

⁷ Naru'hue nej suj riñan daran' nej guiì da'hui nej suj: Ni si da'hui nej suj san'anj gata'a guendâ nej sí níkaj suun ni ganaru'hue nej suj san'anj dânj riñan nej sò', ni si gada'hui nej suj san'anj kuestu, ni ganaru'hue nej suj san'anj dânj riñan nej sò'; ni si nun dagahuin nej suj riñan sí níkaj suun ni dagahuin nej suj riñan sò', ni si nun ginikaj chrej nej suj riñan 'ngo sí ni

ginikaj chrej nej suj riñan sô'. ⁸ Nî sî gada'hui nej suj riñan gà' si 'ngo guîi mánj, gâ 'lì ruhuâ nej suj ni'in nej suj 'ngo nî a'ngô nej dugui' nej suj; dadin' sí 'lì ruhuâ ni'in dugui', nî gà' dagahuin sô' si-ley Ma'an Ña'anj an. ⁹ Dadin' huê danj taj riñan ley: "Nî sî ginikaj' nika duguît, nî sî dagahuî', nî sî gi'hiaj tu', nî sî guta' chre' gakin'in nej duguît, nî sî ganîn gu'man ruhuâ' ngà si-'hiaj nej duguît"; nî daran' nej sun giyi'nin' sun riñan ñanj, nî ganahuin 'ngo rin nuguan' giyi'nin' sun gi'hiaj Ma'an Ña'anj an: "Gâ 'lì ruhuâ' ni'in' nej duguît dàj rûn' 'lì ruhuâ' ni'in' ma'ân'." ¹⁰ Si 'lì ruhuâ' ni'in' nej duguît nî nitaj si gi'hiâ' sa yî'li ngà nej sô'; nî si 'lì ruhuâ' ni'in' nej duguît nî gà' dagahuin' si-ley Ma'an Ña'anj an.

¹¹ Nî rayi'î nej nânj, nî gà' ni'in nej suj dàj hua diû nne'; nî gà' gisîj diû si ganari nej suj nnej e riñan nej suj dadin' hiaj nî gà' gahuin nìchrûn' doj gui gùyùmàn sa gi'hiaj gananin'. ¹² Nî ùta gaché ñan'an nî gà' 'na' gîyìgîn. Nî sî gi'hiô' gakin'in, nî dugu'nîn' garrûn' mu'ûn' ngà si-nùguàn' Ma'an Ña'anj an dadin' huej huin sa gi'hiaj gîyìgîn gaché'. ¹³ Gaché' dàj rûn' gaché nej guîi gaché ne' gui, nî sîkà' gaché'; nî sî ya kij sta'u', nî sî ganahuij ruhuô' ngà sun àyìnîn, nî sî gahuin sta'u ruhuô' ngô' ngà a'ngô siyànàa, nî sî ga'nîn ñun' riñan a'ngô nej siyànàa, nî sî garrûn' riñan nej dugui', nî sî gahuin yìkòj ruhuô', ¹⁴ Sa gi'hiaj da' 'ngo nej suj huin si dānanj dugu'nin' nej suj gi'hiaj nej suj dàj rûn' gi'hiaj Ma'an Señor Jesús, nî sî gi'hiaj nej suj sa garan' ruhuâ nneè kú nej suj mánj.

Sî ga'min nej suj rayi'î nej guîi hua ninaj doj ruhuâ sanî guyumân ruhuâ ninj ni'in Ma'an Jesús

14 Ganahuin rà'a nej suj nej sí hua ninaj ruhuâ, sanî si ga'hue gunîn' nej suj ngà nej sô' rayi'î dàj hua nej nuguan' guyumân ruhuâ nej sô'. ² Dadin' ganîn ruhuô' si ga'hue yo' daran'anj; sanî a'ngô sí hua ninaj ruhuâ, nî man kuej e ya sô'. ³ Sí chrûn ya daran'anj, nî sî gininj 'lì sí nitaj si chrûn ya daran'anj riñan sô', nî sí nitaj si chrûn ya daran'anj

nì sî ganakaj guendâ sô' rayi'î sí chrún ya daran'anj mánj; dadin' gà' ganahuin rà'a Mạ'an Ña'anj an sô'. ⁴ Ahuin sun nikaj' nì ganakaj guendâ' dàj gi'hiaj a'ngô musû ânèj e rà'aj. Guendâ si-yìru'hue sij huin si huạ nạj gunànj gitsi sij, sanì si ganatùj sij nì huạ nạj ganikìn' ran sij, dadin' ùta nùkuaj Mạ'an Señor nì huê Mạ'an gi'hiaj ga'hue ganikìn' ran sij.

⁵ Huạ sí gataj si huạ 'ngo gui huin gui gè doj; nì a'ngô nej sij gataj si guñan chre huin daran' nej gui. Ga yìtìn ruhuâ da' 'ngo nej suj dàj ganìn ruhuâ nej suj. ⁶ Sí nìkaj chrej ngà 'ngo gui nì riñan Mạ'an Señor nikaj chrej sô', ni sí nitaj si nìkaj chrej ngà 'ngo gui nì riñan Mạ'an Señor nitaj si nìkaj chrej sô'. Nì sí ya, nì guendâ Mạ'an Señor ya sô', dadin ga'hui' sô' si guruhuâ Mạ'an Ña'anj an; sí nitaj si ya nì nitaj si ya sô' guendâ Mạ'an Señor, nì ga'hui' sô' si guruhuâ Mạ'an Ña'anj an.

⁷ Dadin' gà' si 'ngo nê' nitaj si nne guendâ mu'ûn', nì nitaj gà' si 'ngo guì gahui' guendâ mạ'an ninj mánj. ⁸ Nì si huạ nì'nò', nì huạ nì'nò' guendâ Mạ'an Señor; nì si gahui', nì guendâ Mạ'an Señor gahui'. Huê danj, nì si huạ nì'nò', nej si gahui', nì da'ní Mạ'an Señor huìn'. ⁹ Dadin' huê rayi'î nànj gahui' Mạ'an Cristo sanì gana'nin siganìnj nej nîman, nì nan' ñunj yàtà'a, nì ginikaj sunj riñan nej nîman ngà riñan nej guì nne nì'nà'.

¹⁰ Sanì sò' nì nùnj huin saj nì ga'min' yi'î dinínt rà'aj. Nì sò'. Nì nùnj huin saj nì gataj si nitaj si ni'ñanj dinínt rà'aj. Dadin' huạ niñan si gananikìn' darùn' riñan Mạ'an Cristo. ¹¹ Dadin' huê danj nnunj riñan ñanj:

Nì nné taj Mạ'an Señor, nì riñanj ganikìn' rúdàkòj daran' nej guì,

nì daran' nej guì gànàtà' si-gakìn' ninj riñan Mạ'an Ña'anj an.

¹² Huê danj nì da' 'ngo nê' nàgà'hui' guenda rayi'î si-gakìnt riñan Mạ'an Ña'anj an.

Sì gi'hiâ' si gînjînj dinînt riñan gakin'in mánj

¹³ Huê danj nî sî ga'min' yi'î 'ngô nî a'ngô nej duguî' gà' mánj, sa ganînj ruhuô' huin si sî gi'hiô' si gînjînj ruhuâ a'ngô nej dinînt. ¹⁴ Nî ni'în, si Ma'an Señor Jesús, nî gà' nagi'hiáj sà'aj 'ngô nihia, huê danj nî gà' si 'ngô nej sa yô' nî nitaj si kîj huaj; sanî nej guîl ganînj ruhuâ si huâ da'aj nej sa ya ninj huin sa kîj huua nî guendâ ninj nî huê danj hua yàngaj. ¹⁵ Sanî si rayi'î nihia yâ' nî gi'hiâ' si ganânînj ruhuâ dinînt, ô' nî nitaj si 'î ruhuâ' ni'în' sô' mánj. Ni'hiáj sò' nî sî gi'hiâ' si ga'anj ni'hiá dinînt rayi'î nihia ya' dânj dadin' gà' gahui' Ma'an Cristo rayi'î sô'. ¹⁶ Ga' gudadû nej suj, nî sî gi'hiáj nej suj si ga'min a'nan' nej guîl rayi'î nej sa sà' gi'hiáj nej suj mánj; ¹⁷ dadin' nej da'nî Ma'an Ña'anj an, nî nitaj si giriñun ruhuâ nej sij si gîrî' nîko nej sij ya nej sij nej si doj gîrî' nej sij ya nej sij nî nitaj si giriñun ruhuâ nej sij si gîrî' nîko nej sij go'ô nej sij nej si doj gîrî' nej sij go'ô nej sij, sa ña'an huin si gi'hiáj nej sij sa nîkaa nî ga' dîn'inj ruhuâ nej sij, nî huâ nihîà' ruhuâ nej sij ngà Ma'an Espîritu Santo. ¹⁸ Dadin' sí gi'hiáj dânanj nî riñan Ma'an Cristo gunânj gitsî sô', nî garan' ruhuâ Ma'an Ña'anj an sa gi'hiáj sô', nî huê danj nanj garan' ruhuâ nej guîl ni'in ninj nej sa gi'hiáj sô'.

¹⁹ Huê danj nî, dugu'nin' gi'hiô' si ga' dîn'inj nî gurugûñu'un' si ganahuin nûkuaj a'ngô nej sij ngà si-nûguàn' Ma'an Ña'anj an. ²⁰ Sî gi'hiâ' si gînjînj ruhuâ 'ngô duguît rayi'î nihia yâ' mánj; yàngà' nî daran' nej nihiaa nî hua sà' man, nî sa a'nan'an huin si yo' nihia gi'hiáj ga'anj ni'hiá a'ngô nej dugui'. ²¹ Dùgùnàj huaj sisî sî yô' nneè, nî sî go'o' nne berente, nî a'ngô nej sa gi'hiáj gînjînj ruhuâ nej dinînt, nej si gîña'an ruhuâ sô', nej si gînjîchre ruhuâ sô'. ²² Guyumân yîñînj ruhuâ' nî'. Huê danj gùyùmàn yîñînj ruhuâ sò' ni'în' Ma'an Ña'anj an nanj ánj. Ganahuin nihîà' ruhuâ' si ni'în' si sê gakin'in huin sa gi'hiâ' dânj nî si nitaj si ga'min gakin' sa nûn ruhuâ nimân' rayi'î sa gi'hiâ'. ²³ Sanî sí anîñ chî' ruhuâ rayi'î nihia ya sô', nî ya sô' nî gakin'in huin sa gi'hiáj sô' guendâ ganînj huâ' ruhuâ

sô', dadin' nitaj si hua yitînj ruhuâ sô' ngà sa ya sô' mánj; dadin' daran' sa 'hio' nga nitaj si hua yitînj ruhuô', nî gakî'n'in huin.

Ganahuij ruhuâ' sa hua hue'ê riñan nej dugui' nî si ganahuij ruhuâ' rayi'î ma'ân' mánj

15 Huê danj nî nê' hua nûkuaj doj ngà si-nùguàn' Ma'an Ña'anj an nî ga nûkuaj ruhuô' ngà nej sô' hua ninaj ruhuâ ngà si-nùguàn' Ma'an Ña'anj an, nî sî gi'hiô' sa garan' ruhuâ mu'un' mánj. ² Da' 'ngo nê' da'huì' gi'hiaj hue'ê ngà nej dugui' nga sa sà'a nî ganahuin nûkuaj nej sij ngà si-nùguàn' Ma'an Ña'anj an. ³ Dadin' gà' Ma'an Cristo nî nun gi'hia sa garan' ruhuâj mánj; sa sinî'n gi'hia huin si dagahuin dâj rûn' taj nuguan' nnùn riñan ñanj gachrûn nej sô' gataj dâj gahuin, dadin' nî ta dânanj: "Nej nuguan' kij ga'min nej sí dânj riñan Ma'ân rè', huê riñânj ga'min kij nej sô' nej nuguan' dânj." ⁴ Dadin' nej nuguan' gachrûn sinî'n nej sô', nî gachrûn nej sô' guendâ ga'hue gahuin chrûn', huê danj nî si-nùguàn' Ma'an Ña'anj an gi'hiaj ganahuin nûkuaj ruhuô' nî gànàrì' ruhuô', huê danj nî ga'hue gànà'huì' Ma'an Ña'anj an. ⁵ Ma'an Ña'anj an gi'hiaj gahuin nûkuaj ruhuô' nî Ma'an gi'hiaj gànàrì' ruhuô' huej huin sa rîki si guñan chre ganî'n ruhuô' dâj rûn' garan' ruhuâ Ma'an Cristo, ⁶ nî ga guñan ruhuâ nej suj, nî guñan ga'min hue'ê nej suj, nî nagì'hiaj nîko nej suj Ma'an Ña'anj an, dadin' huê Ma'an huin Rej Ma'an Señor Jesucristo.

Ga'min nej sij riñan nej sí nâsinùnj un nuguan' gi'hiaj ganî'n nej sô'

⁷ Huê danj nî, ganahuin rà'a 'ngo nî a'ngô nej suj nej dugui' nej suj, dâj rûn' gi'hiaj Ma'an Cristo nga ganahuin rà'a ñùn', da'nga nî gini'in nej guì si dùgùnàj hua sa gi'hiaj Ma'an Ña'anj an ngò'. ⁸ Huê danj gatâ, dadin' ga'na' Ma'an Cristo nî gunânj gîsi riñan nej judío guendâ gidiganj riñan nej sô' sa yàngà' gidigân Ma'an Ña'anj an, nî nadiganj si yàngà' ga'huì'

Mạ'an Ña'anj an si-nùguàn'anj riñan nej sachij gimân diû rîki,
⁹ nî ga'naj riñan nej sí nàsìnùnj un nî nagì'hiaj nîko nej sô'
 Mạ'an rayi'î guendâ gananîn àko ruhuaj ni'in nej sô', dàj rûn'
 nnunj riñan ñanj huê danj nî gata:

Gànànìnj rayi'î rè' siganìnj nej sí nàsìnùnj un,
 nî gàchrà chra'a ngà siyugui Mạ'ân rè'.

¹⁰ Gata a'ngô ñûn: Gạnhuìn nihia' ruhuâ nej suj nej sí
 nàsìnùnj un:

Nî huê danj ñanj gạnhuìn nihia' ruhuâ yĩán Mạ'an Señor.

¹¹ Gata a'ngô ñûn:

Gạ'mìn hue'ê daran' nej suj nej sí nàsìnùnj un rayi'î Mạ'an
 Señor,
 nî huê danj ñanj ga'mìn hue'ê daran' nej yuman'an rayi'î
 Mạ'an Señor.

¹² Gataj Isaiás a'ngô ñûn:

Riñan nej da'nin si'nìn Isai gạhui Mạ'an sa gànà'huìj nej sí
 nàsìnùnj un nî
 gìnìkaj sunj riñan nej sô'.

¹³ Nî Mạ'an Ña'anj ànù'huìj nê' gì'hiaj gạnhuìn nihia' sta'u
 ruhuâ nej suj nî gạ òn'ìnj ruhuâ nej suj nga guyumân ruhuâ
 nej suj, huê danj ñanj gạ'hue gànà'huìj nîko nej suj ngà sun
 rîki Mạ'an Mạ'an Espiritu Santo riñan nej suj.

¹⁴ Hua yìtìnj ruhuâj ni'ín nej suj, ñanj òn'ìnj mạ'anj, dadin'
 ùta nìchra hua ruhuâ nimân nej suj ngà nùguan' gananîn àko
 ruhuâ ni'in nej guì, huê danj ñanj ùta nîko ni'in nej suj si-
 nùguàn' Mạ'an Ña'anj an, nî garânj da'nga' ruhuâj si gạ'hue
 ògunìn gà'ì nej suj 'ngô nî a'ngô nej dugui' nej suj. ¹⁵ Sani
 ò'aj òn'ìnj nî nitaj si guyu'huí, nga gachrùnj riñan nej suj
 man òn'ìnj, dadin' gì'hia si gạnanun ruhuâ nej suj, dadin'
 girikî Mạ'an Ña'anj an si-sunu riñanj, ¹⁶ da'nga nî gahuín sí
 gànàtà' si-nùguàn' Mạ'an Jesucristo riñan nej sí nàsìnùnj un,
 nî gànàtàj nùguan' gì'hiaj gạnanìn nej guì, da'nga nî gạhuìn
 nej sí nàsìnùnj un 'ngô ofrenda sa garan' ruhuâ Mạ'an Ña'anj
 an, dadin' Mạ'an Espiritu Santo huìn sa nagì'hiaj gè nej sij.

¹⁷ Hua niñan si gahuin nihià' ruhuâj rayi'î si-sùnj dadin' guruguñu'unj Ma'an Cristo ñunj ni ga'mînj si-nùguàn' Ma'an Ña'anj an. ¹⁸ Dadin' si ga'huej ruhuâj ga'min rayi'î nej sa nun gi'hia, dadin' hua niñan si gànàtâj rayi'î nej sa ga'hue gi'hia dadin' guruguñu'unj Ma'an Cristo ñunj ni rayi'î dan ni ga'hue ga'mînj riñan nej sí nàsinunj un ni dagahuin nej sô', ni gi'hiaj Ma'an Ña'anj an sa sà'aj ngà nej sô', ¹⁹ ni ùta nùkuaj hua nej da'nga'a gi'hia ni gahuin ña'anj ruhuô' hua nej sa gahuin, dadin' si-Espíritu Ma'an Ña'anj an huin sa gi'hiaj: Ni àsij Jerusalén, ni nda ganahuj ne' rùkùj ni nda riñan hio'ó Ilirico, ganahui gidigán si-nùguàn' Ma'an Cristo nuguan' gi'hiaj gananj nej gui. ²⁰ Huê dânanj gi'hia, ni dugu'nín ganânj nuguan' gi'hiaj gananj nej gui, sanj nun ga'anj gànàtâj si-nùguàn' Ma'an Ña'anj an riñan nej gui gâ' gunin rayi'î Ma'an Cristo gi'hiaj a'ngô nej sí, dadin' nun garan' ruhuâj si ninj gidigán riñan nej sô' dadin' gâ' nikaj chrej nej sô' ngà nuguan' gahuin chrún nej sô' gi'hiaj a'ngô nej sí, ²¹ dadin', dàj rún' nnunj riñan ñanj:

Ni riñan nej gui nitaj àmàn ganata' nej sij rayi'î Ma'an, ni gunin nej gui dânj rayi'î Ma'an;
ni nej gui nitaj àmàn gunin rayi'î Ma'an, ni garan da'nga ruhuâ ninj rayi'ij.

Ganin ruhuâ Pablo ga'anj sô' Roma

²² Huin ruhuâj gùchij ñan màn nej suj sanj rayi'î nej nânj ni na'hue giyì'nin riñanj gùchij ñan màn nej suj mánj. ²³ Sanj hiaj, ni gâ' ganûnj gaché ganatá si-nùguàn' Ma'an Ña'anj an riñan hio'ó nânj, ni gâ' nâ huin ruhuâj gùchij ñan màn nej suj, ²⁴ sanj nga hua gâ'àn Rukû Nnee ni gùchij ñan màn nej suj; dadin' huin ruhuâj gin'ín nej suj nga gùchij ñan màn nej suj, ni ganahuin nihià' nùguàn'àn ruhuâ nê' ni ne' rùkù ni ruhuâj si gidigán nej suj dâne' huaj chrej e gâ'àn. ²⁵ Dadin' gâ'àn Jerusalén guendâ ga'anj nàrè'è san'anj an riñan nej sô' niko' rukû Ma'an Jesús. ²⁶ Dadin' nej dinint nne riñan hio'ó Macedonia ngà nej dinint nne riñan hio'ó Acaya ganin ruhuâ

ganachi nikaj 'ngo ofrenda ni ruhuâ nej sô' si ginikâ gà'àn san'anj dânj riñan nej dinînt ran' àko màn Jerusalén. ²⁷ Dadin' ganîn ruhuâ nej sô', si da'hui nej sô' riñan nej dinînt judío màn hiuj dânj; dadin' gachîn nanì'hiaj nej judío riñan nej sô', huê danj ni hua niñan si gurugũu'unj nej sô' ngà nej sa hua riñan nej sô' riñan nej dinînt judío. ²⁸ Huê danj ni, nga guchí ñan màn nej sô', ni nga gisîj naga'huí ofrenda nìkà huâ riñan nej sô', ni gachìnj ñan màn nej suj ni gà'àn Rukú Nnee. ²⁹ Ni ni'ín si nga gùchìj ñan màn nej suj, ni nìkà ùta gà'ì nuguan' sà'aj ni nuguan' gi'hiaj ganahuin nùkuaj ruhuâ nej suj ngà Ma'an Cristo.

³⁰ Ni gachín nì'hia riñan nej suj dinînj, ngà siyugui Ma'an Jesucristo, ni ngà si-guesâ Ma'an Espíritu Santo ni gurugũu'unj nej suj gachìnj nì'hiaj nej suj rayi'í riñan Ma'an Ña'anj an, ³¹ gachìnj nì'hiaj nej suj rayi'í si gananj riñan nej sí màn Judea nej sô' nitaj si guyumân ruhuâ ni'in Ma'an Cristo, ni huê danj nanj ga'huej nej dinînt màn Jerusalén ganahuin rà'a nej sô' ofrenda nìkà huâ nàgà'huìj ra'a nej sô'; ³² ni nga gùchìj ñan màn nej suj ni gahuin nìhià' ruhuâ daran' nê' ni gahuin dìn'inj ruhuâj gane doj siganînj nej suj. ³³ Ni Ma'an Ña'anj an gi'hiaj ga dìn'inj ruhuâ darún'. Ni huê danj huin rù'huaj nanj ánj.

Nuguan' ni'ñanj ga'nín nej sij riñan nej dinînt

16 Ga'min hue'é ni duguta sùnj yugue' Febe riñan nej suj dadin' huej huin sa ùta hue'ê gi'hiaj sun si-sun Ma'an Ña'anj an ni huej huin diákona riñan si-nùhuì Ma'an Jesús nne ruhuâ yuman' snà'ànj Sencrea; ² ni ganahuin rà'a nej suj ngà siyugui Ma'an Señor yugue' dânj, dadin' huê danj da'huí' ganahuin ro'ò' nej dinînt guyumân ruhuâ ni'in Ma'an Ña'anj an, ni gurugũu'unj nej suj daran' sa gachin riñan yugue' dânj; dadin' ùta gà'ì nej dinînt guruguũu'unj yugue' dânj, ni huê danj nanj guruguũu'un nùnj nej nanj ánj.

³ Nàgà'huì' nej suj 'ngò nuguan' nì'ñanj an riñan Priscila ngà Aquila, dadin' huê nej ñûnj ginikaj dugui' gi'hiaj sun ngà Ma'an Cristo Jesús, ⁴ dadin' ga ruhuâ nej sij gâhuì' nej sij rayi'í; nì sê 'ngò rín ga'huì' si guruhuâ nej sij mánj, huê danj nanj ga'huì' daran' nej dinînt nàsìnùnj huin si-nùhuì Ma'an Jesús si guruhuâ nej sij. ⁵ Nàgà'huì' nej suj 'ngò nuguan' nì'ñanj an riñan nej dinînt huin si-nùhuì Ma'an Jesús nara'huì' dukuâ Priscila ngà Aquila. Nì nàgà'huì' nej suj 'ngò nuguan' nì'ñanj an riñan dinînt Epeneto, sí ùta 'ì ruhuâj ni'ín, dadin' huê sô' huin sí gyumân sinîn ruhuâ ni'in Ma'an Cristo riñan hio'ó Acaya. ⁶ Nàgà'huì' nej suj 'ngò nuguan' nì'ñanj an riñan María, dadin' huej huin sa ùta gi'hiaj sun sta'u siganînj nej suj. ⁷ Nàgà'huì' nej suj 'ngò nuguan' nì'ñanj an riñan Andrónico ngà riñan Junias, nej sô' huin nej dugui'í, dadin' nej ñûnj gi'nînj dukuâ ga'a, nì ùta 'ì ruhuâ nej dinînt ga'anj gidigân sinîn si-nùguàn' Ma'an Ña'anj an ni'in nej sô' nej sij, nì gà' sinîn nej sij gini'in si-nùguàn' Ma'an Ña'anj an gà' da' ñùnj.

⁸ Nàgà'huì' nej suj 'ngò nuguan' nì'ñanj an riñan Amplia, dadin' ùta 'ì ruhuâj ni'ín sô' dâj rûn' 'ì ruhuâ Ma'an Señor ni'in sô'. ⁹ Nàgà'huì' nej suj 'ngò nuguan' nì'ñanj an riñan Urbano, dadin' huê nej ñûnj gi'hiaj sun riñan Ma'an Señor Jesús, nì huê danj nanj ga'nîn 'ngò nuguan' nì'ñanj an huaj riñan Estaquis, nì ùta 'ì ruhuâj ni'ín sô'. ¹⁰ Nàgà'huì' nej suj 'ngò nuguan' nì'ñanj an riñan Apeles, dadin' gà' ganahuin rà'a Ma'an Cristo sô'. Nì nàgà'huì' nej suj 'ngò nuguan' nì'ñanj an riñan nej dùguì' Aristóbulo. ¹¹ Nàgà'huì' nej suj nuguan' nì'ñanj an riñan Herodión, sô' huin dugui'í. Nì nàgà'huì' nej suj nuguan' nì'ñanj an riñan nej dugui' Narciso, dadin' gà' gyumân ruhuâ nej sô' ni'in nej sô' Ma'an Señor. ¹² Nàgà'huì' nej suj 'ngò nuguan' nì'ñanj an riñan Trifena ngà riñan Trifosa, dadin' gunânj gîtsi nguèj yuguet dan riñan Ma'an Señor: Nì nàgà'huì' nej suj nuguan' nì'ñanj an riñan Pérsida dadin' ùta 'ì ruhuâj ni'ín yuguet dânj, dadin' ùta gi'hiaj sun yuguet dan riñan Ma'an Señor. ¹³ Nàgà'huì' nej suj nuguan'

nì'ñanj an riñan Rufo, dadin' gà' ganagui Ma'an Señor sij, huê danj nanj nàgà'huì' nej suj nuguan' nì'ñanj an riñan sachij nni sij dadin' dàj rûn' huin ruhuâj ni'ín nnî huê danj huin ruhuâj ni'ín sachij dânj. ¹⁴ Nàgà'huì' nej suj 'ngo nuguan' nì'ñanj an riñan Asíncrito, ngà riñan Flegonte, ngà riñan Hermas, ngà riñan Patrobas, ngà riñan Hermes nì huê danj nàgà'huì' nej suj nuguan' nì'ñanj an riñan nej dinînt màn ngà nej sij.

¹⁵ Nàgà'huì' nej suj nuguan' nì'ñanj an riñan Filólogo, ngà riñan Julia, nì riñan Nereo, nì riñan yuguij julia nej, nì nàgà'huì' nej suj nuguan' nì'ñanj an riñan Olimpás, nì ngà riñan daran' nej dinînt gè màn ngà nej sij.

¹⁶ Nàgà'huì' nej suj nuguan' nì'ñanj an riñan 'ngo nì a'ngô nej dugui' nej suj nì gida'a nej suj ra'a 'ngo nì a'ngô nej dugui' nej suj. Nì huê danj nanj ga'nín nej dinînt huin si-nùhuì Ma'an Jesús 'ngo nuguan' nì'ñanj an huaj riñan nej suj.

¹⁷ Sanì gachín nì'hia riñan nej suj dinînj, si hue'ê ga'ninj ñan nej suj nej sô' guchra' da'aj nì gi'hiaj nej sô' si gachej ruhuâ nej suj ngà nej yì'nin' nuguan' gà' gahuin chrun nej suj, nì gi'hiaj anêj nej suj ma'an nej suj riñan nej sô'. ¹⁸ Dadin' sê riñan Ma'an Señor gunânj gitsi nej sí dânj mánj, gunânj gitsi nej sij guendâ ganachinj yi'naa riki nej sô', nì ùta nàj ga'min nej sô' nì nda nngaj riñan hio'ó ga'min nej sô' guendâ gidigañu'unj nej sô' nej guiì nitaj si chrun. ¹⁹ Dadin' gà' gunin gà'i nej guiì si hue'ê dagahuin nej suj, huê danj nì huin nìhià' ruhuâj ni'ín nej suj; sanì garan' ruhuâj si gahuin nej suj sí ginì'in hue'ê guendâ gi'hiaj nej suj sa sà'aj, nì gahuin nej suj sí nitaj si chrun gi'hiaj sa a'nan'an. ²⁰ Nì Ma'an Ña'anj 'hiaj hua dân'inj gi'hiaj nì gùnùkuaj nej suj gùtâ' nej suj dakó nej suj yichrá sichre. Nì sunuj rikí Ma'an Señor gane ngà nej suj.

²¹ Nì ga'nín Timoteo sô' gi'hiaj sun ngàj nuguan' nì'ñanj an huaj riñan nej suj nì huê danj nanj ga'nín sô' gù'nàj Lucio, nì Jasón nì Sosípater huin nej dugui'í, ga'nín nuguan' nì'ñanj an huaj riñan nej suj.

²² Ñùnĵ gù'nàĵ Tercio, gachrûn ñanj karta nânĵ, nĵ ngà siyugui Ma'an Señor nĵ ga'nĭn nuguan' nĵ'ñanj an huaj riñan nej suj.

²³ Nĵ ga'nĭn Gayo nuguan' nĵ'ñanj an huaj riñan nej suj, nĵ dukuâ sô' guna, nĵ huê danĵ nanĵ ga'nĭn daran' nej dinĭnt huin si-nùhuì Ma'an Jesús nuguan' nĵ'ñanj an huaj riñan nej suj. Nĵ huê danĵ nanĵ ga'nĭn Erasto nuguan' nĵ'ñanj huaj riñan nej suj, nĵ sô' huin sí dugumĭn si-san'anĵ yuman' snà'anĵ nânĵ, nĵ huê danĵ nanĵ ga'nĭn dinĭnt gù'nàĵ sa ga'anĵ nuguan' nĵ'ñanj an huaj riñan nej suj.

²⁴ Nĵ si-sunuj Ma'an Señor Jesucristo huin ngà da' 'ngo nej suj. Nĵ huê danĵ huin rû'huaj.

**Duna'nga Pablo si ga'mĭn hue'ê nej
sĵ riñan Ma'an Ña'anĵ an**

²⁵ Nĵ huê Ma'an Ña'anĵ an huin sa naĵĵ'hiĵ yĵtĭnj nuguan' gidigân nĵ nuguan' gi'hiĵ ganĵnĵ nej suj dadin' huê danĵ gidigân Ma'an Jesucristo, dadin' hiĵ nĵ narugui' nuguan' gi'nĭnj huì àsj nâ xi, ²⁶ sanĵ hiĵ nĵ ùta ni'nĭnj hua riñan ñanj gachrûn nej sô' gataĵ dàĵ gahuin, dadin' huê danĵ giyi'nĭn' suun gi'hiĵ Ma'an Ña'anĵ nne nĵgânĵ nĭn', si huĵ nĵñan si gini'in daran' nej guì si-nùguàn' Ma'an Ña'anĵ an da'nga nĵ guyumân ruhuâ ninĵ nĵ dagahuin ninĵ riñanj.

²⁷ Nĵ 'ngo rĭn Ma'an Ña'anĵ an ùta sà' ni'in, nĵ ga'mĭn hue'ê nej guì rayi'ij gi'hiĵ Ma'an Jesucristo nĵgânĵ chre. Nĵ huê danĵ huin rû'huaj nanĵ ánĵ.